

K.K.T.C.

YAKIN DOGU ÜNİVERSİTESİ

EGİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

EGİTİM YÖNETİMİ, DENETİMİ, EKONOMİSİ VE

PLANLAMASI ANA BİLİM DALI

ORTA ÖĞRETİMDE KLİNİK DENETİM MODELİNE
YÖNELİK
ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HÜSEYİN ERİŞMEN

Danışman: Dr. MUSTAFA GÜRSOY

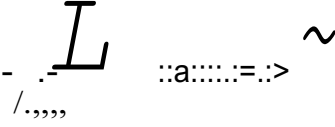
Lefkoşa, 2008

Yakın Doğu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne,

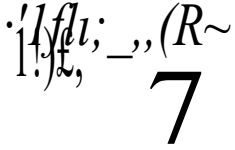
Bu çalışmajürimiz tarafından Eğitim Yönetimi, Denetimi, Ekonomisi ve planlaması
Anabilim Dalı'nda YÜKSEK LİSANS TEZİ ÇALIŞMASI RAPORU olarak kabul
edilmiştir.

(Adı Ve Soyadı)

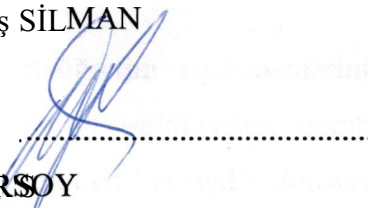
(imza)

Başkan

Doc.Dr. Cem BİROL

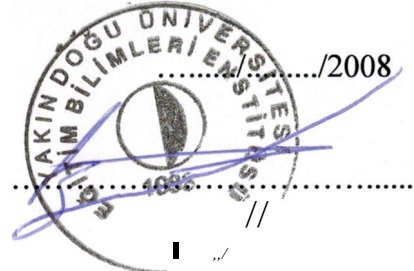
Uye

Yrd.Doc.Dr. Fatoş SİLMAN

Üye
Dr. Mustafa GÜRSOY

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Doc.Dr. Cem BİROL

YDÜ Eğitim Bilimleri Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Yakın Doğu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Yönetimi, Denetimi, Ekonomisi ve Planlaması Ana Bilim Dalı, yüksek lisans çalışma programının gereği olarak hazırlanan bu araştırma, ortaöğretim öğretmenlerinin K.K.T.C.'deki mevcut denetim sistemi ve Klinik denetim modeli hakkındaki algılarını tespit etmek ve ortaöğretim kurumları için klinik denetim temelli bir model önerisi sunmak üzere gerçekleştirilmiştir.

Araştırma dört bölümden oluşmaktadır: Birinci bölümde araştırmanın problemi, amaçları, önemi, sınırlılıkları ve sayıtları; İkinci bölümde araştırma modeli, evren ve örnekleme, verilerin toplanması, verilerin çözüm ve yorumlanması; Üçüncü bölümde araştırma bulguları ve bulgularla ilgili yorumlar; Dördüncü bölümde ise araştırmanın özeti, ve öneriler yer almaktadır.

K.K.T.C.'deki ortaöğretim öğretmenlerinin denetimi ve mevcut denetim sistemi hakkındaki algılarını tesbit edip, öğretmenleri daha iyi bir denetleme anlayışına ışık tutacağı umut edilmektedir. Araştırmanın her aşamasında çok değerli görüş ve yardımları ile araştırmanın şekillenmesine katkı sağlayan sayın Dr. Mustafa Gürsoy'a, teşekkür ederim.

ÖZ

Bu araştırma K.K.T.C. eğitim bakanlığı orta öğretim kurumuna bağlı liselerde görev yapan öğretmenlerin, mesleki yaşantılarında denetim sürecine ilişkin olarak yaşadıkları sıkıntıları, çağdaş eğitim düşüncesi ve ileriye yönelik ilkeleri göz önünde bulundurularak önerilen model çerçevesinde ortadan kaldırmak ve öğretmeni denetim öncesi ve sonrası sürece dahil ederek bu sorumluluğun paylaşılmasını sağlamak ve denetim algılarındaki mevcut durumu ortaya koyarak, denetim anlayışını öğretmen görüşleri açısından değerlendirmek amaçlanmıştır.

Araştırmanın evrenini K.K.T.C. Milli Eğitim Bakanlığına bağlı genel liseler oluşturmaktadır örneklemini ise Lefkoşa'da yer alan üç okuldan toplam 81 öğretmen oluşturmaktadır. Çalışma örneklemini oluşturan öğretmenlere araştırmacı tarafından geliştirilen " Klinik Denetim Anketi" uygulanmıştır. Elde edilen veriler SPSS 15 programında çözümlenmiştir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğu, mevcut sistem içerisinde uygulanmakta olan değerlendirme etkinliklerini karşılıklı etkileşim için uygun olmadığı, önerilen modelde; Gözlem öncesi görüşme safhasının, denetçinin ve öğretmenin birlikte yer aldıkları bir ortamda, Gözlem safhası sürecin doğal ortamı olan sınıf içerisinde , Gözlem sonrasının ise görüşme safhası boyunca öğretmenlerin denetim sürecine ilişkin görüşlerini bildirmek üzere denetçiler ile iletişim kurmalarını öngörmektedir.

ABSTRACT

The aim of this study was to investigate and reveal the problematic experience of state school teachers at lycee level, caused by clinical supervision. Throughout the study both modern supervision and clinical supervision aims were considered to overcome the problems caused by the application of clinical supervision, teachers clinical supervision experience was considered and it was proposed that teachers should have some responsibility in their own supervision process and also their own supervision vision was evaluated.

The study was done to investigate the current situation in the Lycees of TRNC Ministry of Education. The 81 state school teachers who participated in the study were from 3 state schools from Nicosia. "Clinical Supervision Questionnaire" was administered to the participant teachers and for data analysis, SPSS 15 was used.

Most of the participant teachers criticised the current supervision technique that, with it communication is not sufficient. On the other hand the proposed new method aims and encourages to have communication between the guiding teachers and teachers in all stages; Pre- observation stage, while observation stage and post- observation stage.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No:
DEĞERLENDİRME KURULU ÜYELERİ ONAY SAYFASI..	.I
ÖNSÖZ	.II
ÖZ	.III
ABSTRACT	.IV
İÇİNDEKİLER	V
ŞEKİLLER LİSTESİ.	VIII
TABLolar LİSTESİ.	.IX
KISALTMALAR LİSTESİ.	X

BÖLÜM1

1.GİRİŞ	1
1.1. Problem	1
1.2. Amaç	4
1.3. Önem	4
1.4. Sınırlılıklar	5
1.5. Sayıtlılar	5
1.6. Tanımlar	6

BÖLÜM2

2. KURAMSAL ÇERÇEVE	8
2.1. Denetimle İlgili Kavramlar	8
2.2. Klinik Denetimin Kavramsal Temelleri	11
2.3. Klinik Denetimin Tanımı ve Gelişimi	12
2.3.1. Gerçek Klinik Denetim Modelleri	12
2.3.2. Hümanist / Sanatsal Modeller	13
2.3.3. Teknik / Didaktik Modeller	13
2.3.4. Geliştirici / Yansıtıcı Modeller	13

2.4. Klinik Denetimin Özellikleri ve Varsayımları	13
2.5. Klinik Denetim ile ilgili Araştırmalar	14
2.6. Klinik Denetimin Amaçları	15
2.7. Klinik Denetimin Aşamaları	17
2.8. Klinik Denetimin Yararları	18
2.9. Klinik Denetimin Sınırlılıkları	19
2.10. KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı Denetim Örgütünün Yapısı..	19

BÖLÜM3

3. YÖNTEM	20
3.1. Araştırma Modeli	20
3.2. Evren ve Örneklem	20
3.3. Verilerin Toplanması.	20
3.4. Verilerin Çözümü ve Yorumlanması..	21

BÖLÜM4

4.BULGULAR VE YORUMLAR	22
4.1. Anket Uygulanan Okulların Genel Yapılarına Yönelik Değerlendirme	23
4.1.1. Okullarda Görev Yapan Öğretmenlerin Okul Dağılımlarına Göre Dağılımı.	23
4.1.2. Öğretmenlerin Eğitim Alanları ile İlgili Dağılımları	24
4.1.3. Öğretmenlerin Hizmet Yıllarına Göre Dağılımı	25
4.2. Araştırmaya Dahil Okullar ve Öğretmenlere Yönelik Analiz Sonuçları	35
4.2.1. Orta Öğretim Kademesindeki Öğretmenlerin Denetim Yeterliliğine Göre Algılanı Ne Yöndedir	35
4.2.1.1 Bir eğitim yılı süresinde ne kadar sıklıkta denetlenmesi ile ilgili dağılım	35
4.2.1.2. Denetmen, otoritesinin varlığı ile ilgili dağılım	36
4.2.1.3.Denetim sürecinde Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığının koyduğu kurallar uygulanmasıyla ilgili dağılım	37

4.2.2. Orta Öğretim Kademesindeki Öğretmenlerin Klinik Denetim Modeline Göre Algıları Ne Yöndedir.	38
4.2.2.1.Denetmen, Denetim zamanını önceden öğretmene bildirir yönündeki dağılım	38
4.2.2.2. Denetmen, Ders gözleminden önce öğretmenle birebir görüşür yönündeki dağılım	39
4.2.2.3.Denetmen, Öğretmene yapacağı denetimin amaçlarını açıklar yönündeki dağılım	40
4.2.2.4.Denetmen, Öğretmene, denetim sürecinde, denetmen olarak kendisinin rol ve işlevlerini açıklar yönündeki dağılım	.41
4.2.2.5. Denetmen, Öğretmene, denetim sürecinde, öğretmenin rol ve işlevlerini açıklar yönündeki dağılım	..-... .42
4.2.2.6. Denetmen, Gözlemlenecek ders ile ilgili öğretmenin hedeflerini açıklamasına fırsat verir yönündeki dağılım	.43
4.2.2.7. Denetmen, Öğretmenin, gözlemlenecek derse ait ders planını inceler yönündeki dağılım	44
4.2.2.8. Denetmen, Öğretmene yapacağı dersle ilgili her etkinliği adım adım gerekçeleri ile birlikte açıklama fırsat verir yönündeki dağılım	.45
4.2.2.9. Denetmen, Öğretmenle birlikte örnek bir ders planı hazırlar yönündeki dağılım	46
4.2.2.10.Denetmen, Gözlemlenecek dersin zamanını öğretmenle birlikte belirler yönündeki dağılım	47
4.2.2.11.Denetmen, Gözlemde nelere dikkat edileceğine öğretmenle birlikte karar verir yönündeki dağılım	.48

BÖLÜMS

5.SONUÇ VE ÖNERİLER	49
SONUÇ	49
ÖNERİLER	52
EKLER	54
KAYNAKÇA	59

ŞEKİLLER LİSTESİ

Sayfa No:

Şekil 1: Bir eğitim yılı süresinde ne kadar sıklıkta denetleniyorsunuz?	35
Şekil 2: Denetmen, otoritesinin varlığını hissettirir	.36
Şekil 3: Denetim sürecinde Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığının koyduğu kurallar uygulanır	37
Şekil 4: Denetmen, Denetim zamanım önceden öğretmene bildirir	38
Şekil 5: Denetmen, Ders gözleminden önce öğretmenle birebir görüşür	39
Şekil 6: Denetmen, Öğretmene yapacağı denetimin amaçlarını açıklar	.40
Şekil 7: Denetmen, Öğretmene, denetim sürecinde, denetmen olarak kendisinin rol ve işlevlerini açıklar	.41
Şekil 8: Denetmen, Öğretmene, denetim sürecinde, öğretmenin rol ve işlevlerini açıklar	42
Şekil 9: Denetmen, Gözlemlenecek ders ile ilgili öğretmenin hedeflerini açıklamasına fırsat verir	.43
Şekil 10: Denetmen, Öğretmenin, gözlemlenecek derse ait ders planını inceler....	.44

Şekil 11: Denetmen, Öğretmene yapacağı dersle ilgili her etkinliği adım adım gerekçeleri ile birlikte açıklama fırsat verir	.45
Şekil 12: Denetmen, Öğretmenle birlikte örnek bir ders planı hazırlar	46
Şekil 13: Denetmen, Gözlemlenecek dersin zamanını öğretmenle birlikte belirler	47
Şekil 14: Denetmen, Gözlemde nelere dikkat edileceğine öğretmenle birlikte karar verir..	48

TABLOLAR LİSTESİ

Sayfa No

Anket Uygulanan Okulların Genel Yapılarına Yönelik Değerlendirme:

Tablo 1: Anket Uygulanan T.M.K., B.E.A.L ve L.T.L'de Görev Yapan Öğretmen Dağılımlar	23
Tablo 2: Anket Uygulanan T.M.K., B.E.A.L Ve L.T.L'de Görev Yapan Öğretmenlerin Eğitim Alanları İle İlgili Dağılımları	24
Tablo 3: Anket Uygulanan T.M.K., B.E.A.L Ve L.T.L'de Görev Yapan Öğretmenlerin hizmet yıllarına göre Dağılımı	25
Tablo 4: MEB'e bağlı Okulların Anova Analizi Verileri	26
Tablo:5 MEB'e bağlı Okulların Anova Analizi Verileri	.28
Tablo:6 MEB'e bağlı Okulların Anova Analizi Verileri	30

Tablo:7 MEB'e bağlı Okulların Anova Analizi Verileri	32
Tablo:8 Anova Analizi Sonucu Görüş Farkı Bulunan veya Görüş Farkı Bulunmayan Soruların Dağılımı	34

KISALTMALAR LİSTESİ

- G.O. .D.:** Genel Orta  ğretim Dairesi.
K.K.T.C.: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
K.T.O.E. .S.: Kıbrıs Türk Orta Eğitim  ğretmenler Sendikası
M.E.ve K.B.: Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı
K. T.E.S.: Kıbrıs Türk Eğitim Sistemi
T.M.K: Türk Maarif Koleji
B.E.A.L.: Bülent Ecevit Anadolu Lisesi
L.T.L.:Lefkoşa Türk Lisesi
S.P.S.S. : Statistical Packet For Social Sciences
Y. :K: Yüksek  ğretim Kurulu

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problemi, amacı, önemi, sınırlılıkları, sayıtlar ve araştırmada kullanılan bazı kavramlar verilmektedir.

1.1. Problem

Denetim evrenseldir. Türüne, amacına, kuruluşuna bakılmaksızın tüm örgütler denetimsiz çalışamaz. İnsan da kendini denetlemeden işlerini yapıp gerçekleştiremez. Denetim, planlanan örgütsel amaçlardan sapmayı önlemek için, örgütün işlemlerini izleme ve düzeltme sürecidir. (Başaran, 2000, S.137).

Yönetmenler, kötüden iyiye doğru kinli, cezalandırıcı, sağaltıcı, caydırıcı ve özdenetimi yerleştirici tutumda olabilirler. Bir yönetmen iş göreni ve işini değerlendirirken, bu tutumlardan birini takındığında elindeki verilerin değerleri de değişebilir. Eğitim yönetmenleri, insanlarla uğraştığından, değerlendirme yaparken olumlu tutumlar takınmak zorundadırlar. (Başaran, 2000, S.139).

Ülkemizde kamu kuruluşlarında üst ve orta düzey yöneticiler genellikle tepeden atanmakta; bu konuda, ilgili kurumdaki personelin (özellikle astların) görüşü sorulmamakta ve dikkate alınmamaktadır. Dolayısıyla üst ve orta düzey yöneticiler, kendilerini sadece atandıkları üst kişi/kurumlara karşı sorumlu hisseder bir yönetim politikası uygulamaktadırlar. Sonuçta üst/orta düzey yöneticiler, astlarına ve vatandaşlarına karşı ilgisiz ve kayıtsız kalmaktadır. Böylece otoriter, kararlara katılımın olmadığı/olamadığı, kararların gizli alındığı, hakkında karar alınan ilgili personele bile durumdan haber/bilgi verilmediği bir anlayış ile karşı karşıya kalınmaktadır. (Manas: 2008)

Ast personelin "hakkındaki bir konu ile ilgili" yöneticilerine soru bile soramadığı, unvanı ne olursa olsun, kıdem ve unvan açısından yükselse de, hatta nice başarılar ve kurumuna katkılar getirse de; yine o atanmış üstlerince dikkate alınmadığı bir yapı oluşmuştur. Eğitim öğretim etkinlikleri de bu yapıdan etkilenmektedir.

Eğitimde denetim uygulamalarını tarihi süreci içinde incelediğimizde; Bilimsel yönetim yaklaşımı, demokratik insan ilişkileri yaklaşımı ve çağdaş denetim yaklaşımı olarak üç grupta toplanabilir (Aydın,1993,3).

Bilimsel yönetimin uygulanmasında öğretmen kendisi dışında oluşturulan ilke ve yöntemlere göre hareket eden bir uygulayıcı konumundadır. Demokratik insan ilişkileri yaklaşımında ise insan kişiliğine saygıya ve kararlara katılmaya önem verildiği görülmekte, ancak öğretmenlerin mesleki yetersizliklerine ilişkin varsayım hala geçerliliğini korumaktadır. Çağdaş denetim yaklaşımında insan kaynaklarına önem verilmekte ve insanın geliştirilmesi bu yaklaşımın odak noktasını oluşturmaktadır. Öğretmenin geliştirilmesi.denetimin temel amacını oluşturmakta ve denetim ihtiyaç duyulan yer ve zamanda öğretmene sağlanacak mesleki rehberlik ve yardım olarak görülmektedir (Aydın,1993,3-11).Çağdaş denetim yaklaşımıyla, artık denetim öğretmenin ve diğer okul çalışanlarının açığını arayan bir kontrol mekanizması olmaktan çıkmış, söz konusu çalışanların mesleki gelişimine odaklanmıştır.

Sınıf içi etkinliklerin denetimiyle ilgilenen klinik denetimi ise, öncülerinden Cogan (1973,9) öğretmenin sınıf içi edimini arttırmak için planlanmış akılcı bir çalışma olarak tanımlamaktadır. Sınıf içindeki olaylardan elde edilen verilerin çözümlenmesi ve öğretmenle denetçi arasındaki ilişki, öğretmenin öğretimsel davranışlarını geliştirerek, öğrencinin öğrenmesini amaçlayan program, yöntem ve stratejilerin *temelini oluşturur. Goldhammer, Anderson ve Krajewski (1980,19- 20)* ise klinik denetimi,

Denetim, sürece katılanların karşılıklı etkileşimlerini gerektiren bir etkinliktir. Bu nedenle paylaşılması gereken bir süreçtir. Mevcut denetim sistemi içerisinde uygulanmakta olan denetim etkinliklerinde öğretmenler, bu süreç içerisinde yeterince yer alamamakla beraber denetçinin ders gözlemleri neticesinde elde ettiği değerlendirmeye ilişkin gözlem verilerine yönelik olarak ta bilgilendirilmemektedirler. Bu nedenle öğretmenler denetçinin hangi kriterler gözeterek öğretmeni oldukça kısa zamanda değerlendirebildiği noktasında bir takım tereddütler yaşamaktadır.

Eğitim öğretim etkinliklerinin denetçiler tarafından gözlemlenmesinde ve değerlendirilmesinde bilimsel tekniklerden yararlanılmadığı gibi öğretmenin mesleki açıdan gelişmesini sağlayacak fırsatları da beraberinde getirmemektedir. (Bozkurt,

1995; Burgaz, 1995; Burton ve Bruckner, 1955; Karagöz,1977; Mernişoglu, 2001; Taymaz, 1982).

Bu durum eğitim öğretim etkinliklerinin denetlenmesi ve değerlendirilmesinde de öğretmenlerin süreç içerisinde pek çok problemle karşı karşıya kalmalarına sebebiyet vermektedir. Dolayısıyla Kıbrıs Türk eğitim sistemi içerisinde halen uygulanmakta olan denetim yapısı ve işleyişinin yeniden yapılandırılması ve çağdaş denetim ilkelerine uygun hale getirilmesi gerekmektedir.

Profesyonelce büyüyebilmek için, öğretmenlerin sınıf içi gözlemlere dayalı analiz, dönüt ve pekiştirmeye gereksinimleri vardır. Bu geliştirme araçlarının, diğer kıdemli öğretmenler, müdürler ve bu araçları kullanmakta becerili olan müfettişler tarafından sağlanması gereklidir. Yöntemin uygun kullanılışı dernek herhangi bir öğretme modelinin gözlemlenebilir (gözlem) ve çözümlenebilir (gözlem sonrası toplantı) olması dernektir. Bu klinik gözetim yöntemini kullanmak için, öğretmenler, müdürler ve müfettişlerin bu yöntemi anlaması ve onun becerilerin uygulaması gerekir. Öğretmenler ve gözlemciler açısından etkin personel geliştirmesi olmaksızın klinik gözetim modeli çalışamaz.

Bundan sonra neyi öğreteceğiz (eğitim programı görev analizi ve tanısını gerektirir)

Öğrenci öğrenmek ve öğrenmenin olduğunu göstermek için ne yapacaktır (öğretme ve öğrenme ile ilgili bütün modelleri gerektirir).

Öğrenme sürecinde öğrenciye yardımcı olmak için öğretmen ne yapacaktır (öğrenmeyi etkileyen psikolojik ilkeleri gerektirir).

Bu kararlar sağlam psikolojik kuram üzerine kurulduğunda öğrencinin öğrenmesi artacaktır.(YÖK(Yüksek Öğretim Kurumu): 2008)

Problem Cümlesi:

Buna göre çalışmamızda problem cümlesi: Klinik denetim ile ilgili öğretmen görüşleri ve okullar arasında uygulama ile ilgili düşünce farkları var mıdır?

Alt Problemler:

- Okullar arasında uygulanan denetimle ilgili algılama farklılıkları var mıdır?
- Okullarda Klinik denetim ile ilgili algılama farklılıkları var mıdır?
- Denetim ile ilgili uygulamaların yeterliliği konusunda düşünce farkları bulunmakta mıdır?

1.2. Amaç

Bu araştırmanın genel amacı; Bilgi toplumu olmanın temel kurallarından biri olan bilginin yeniden yorumlanması neticesinde değişen eğitim ve öğretim anlayışının baş aktörleri halinde bulunan öğretmenlerin mesleki yaşantılarında denetim sürecine ilişkin olarak yaşadıkları sıkıntıları, çağdaş eğitim denetimi ilkeleri ve klinik denetim ilkeleri göz önünde bulundurularak önerilen model çerçevesinde öğretmen görüşleri ve ortaya konmuş olan değişkenler açısından düzenlenmelidir.

Orta öğretim kademesindeki öğretmenlerin denetim algılarındaki mevcut durumu ortaya koyarak, denetim anlayışını öğretmen görüşleri açısından değerlendirmektir.

Bu genel amaca ulaşma sürecinde aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

- 1-Orta öğretim kademesindeki öğretmenlerin denetim yeterliliğine yönelik algılan ne yöndedir?
- 2- Orta öğretim kademesindeki öğretmenlerin Klinik Denetim modeline yönelik algıları ne yöndedir?

1.3. Önem

Denetimin amacı, öğretmeni sürece dahil eden bir yapı içerisinde denetim etkinliklerinin gerçekleştirilmesine hizmet etmektir.

Bir örgütün amaçlarına ulaşmasının, örgütsel etkinliğini sağlamasının büyük ölçüde denetime bağlı olduğu, hatta örgütsel etkinliğin denetimsel etkinliğin bir sonucu olduğu da söylenebilir.

Örgütlerin amaçlarına ulaşmalarında deneticilere büyük görevler düştüğü bilinen bir gerçektir. Denetçiler'in etkin rolünün artmasıyla örgütsel amaçlara daha da yaklaşıldığı görülmektedir.

Eğitim kurumlarının beklenen düzeyde fonksiyonlarını yerine getirememesinin en önemli sebebi, denetim faaliyetlerinin başarı ile gerçekleştirilmemiş olmasından kaynaklanmaktadır. Denetime bağlı bilgi ve becerileri davranış haline getiren denetmen tipi yerine, bilimsel olmaktan uzak deneme-yanılma, usta-çırak ilişkileri ile yönetim hizmetlerini yürütmeye çalışan eğitim deneticiler vardır. Oysa, bilimsel bir çaba olan denetim faaliyetlerini gerçekleştirecek olanlar, denetim alanında uzmanlaşmış, bu bilimi kavramış denetçi durumunda olmalıdır.

Bu mantık çizgisinden hareketle bugün deneticilerin, deneticilik becerilerine sahip olması bir zorunluluktur. Bu nedenle araştırmanın, deneticilerin etkililiklerini ve etkinliklerini artırmaya yönelik çalışmalara rehberlik edeceğine inanılmaktadır.

Ayrıca araştırma süresince, oluşturulan araç sayesinde Model, mevcut yapı içerisinde gerçekleşmekte olan tek taraflı denetim sürecini etkileşim içerisine sokarak öğretmenleri ve denetçileri denetim öncesi ve sonrası bir araya getirme, öğretmen açısından önem arz eden denetim sonrası değerlendirmeye yönelik olarak görüşlerin karşılıklı olarak paylaşılmasını sağlamak amacıyla önerilmiştir.

1.4. Sınırlılıklar

Bu araştırma,

1. Kapsam açısından; Orta öğretim Öğretmenlerinin, etkili bir denetim anlayışı açısından algılamalarını, karşılaştırılmasıyla,
2. Yöntem açısından tarama modeli ile,
3. Veri kaynağı açısından, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin Lefkoşa bölgesindeki devlete bağlı farklı alanlarda eğitim vermekte olan Lefkoşa Türk Lisesi, Türk Maarif Koleji, Bülent Ecevit Anadolu Lisesi'nde görevli öğretmenler ile sınırlıdır.
4. Araştırma 2007- 2008 Öğretim yılı ile sınırlıdır.

1.5. Sayıtlar

Etkili çalışma yollarını bilen ve etkili davranışlara sahip bir eğitim deneticisi, örgütün amaçlarının gerçekleşmesinde ve örgütün varlığını sürdürmesinde daha etkili olabilir.

Etkili bir eğitim deneticisinin davranışları öğrenci ve öğretmen başarısını artırabilir.

Eğitim deneticileri etkililiği öğrenebilir.

Etkili eğitim deneticisinin davranışları okulda olumlu bir havanın oluşmasına katkıda bulunabilir.

Öğretmenlerin değerlendirme ölçeği G.O.Ö.D' de görevli deneticilerin, etkili denetim anlayışına yönelik algılamalarını değerlendirmede yeterlidir.

Anketi yanıtlayanlardan geçerli ve güvenilir bilgiler alınacağı varsayılmaktadır.

K.K.T.C.'de her alanda olduğu gibi eğitim alanında da çağdaşlaşma çabaları artmıştır. Bu çalışma ile eğitim sistemi içerisinde hayata geçirilebilecek bir model önerisi ile sistemin etkin ve etkili bir şekilde hizmet vereceği ve denetim etkinliklerinin katılımcı bir ortamda gerçekleştiği varsayılmıştır.

1.6. Tanımlar

Bu araştırmada aşağıdaki kavramlar, tanımlandıkları anlamda kullanılmıştır.

1.6.1. Eğitim Tanımları

Eğitim Denetimi: Denetim, öğretmen ve denetmenlere uygulamaları hakkında daha fazla bilgi edinmelerine; bilgi ve becerilerini veliler ve okul için en iyi bir şekilde kullanabilmelerine yardım eden bir süreçtir. Denetim okulu daha etkili bir öğrenme ortamı haline getirmek için önemlidir (Sergiovanni and Starrat, 1993, s.38).

- Eğitim Denetiminin Tanımı: Eğitim denetimi, eğitim sistemini korumak ve yaşatmak için, sistemin tüm üyelerinin davranışlarını, kamu ve örgüt yararı adına kontrol etme sürecidir(Karşlı,2001)
- Eğitimde Denetimin Yeri ve Önemi: Denetim, öğretmenlere olan direkt yardım, program geliştirme, eğitimciyi geliştirme, grup geliştirme ve yöneylem araştırması yollarıyla öğretimi geliştiren okul işlevidir. (Glickman,1990'dan aktaran Özmen,2000;121)
- Eğitim Denetiminin Amacı: Eğitim denetiminin amacı, yetiştirilmek istenilen insan _tipine uygun öğretme - öğrenme süreçlerinin geliştirilmesine hizmet eder(Karşlı, 2001)
- Eğitim Denetiminin İlkeleri: Amaçlılık, planlılık, nesnellik, bütünlük, durumsallık (görelilik), açıklık ve demokratiklik. (Basar, 1995, s.5-6). Bu ilkeler artırılabilir, aynı zamanda bu ilkeler birbiriyle bütünlük oluşturan betimlemelerdir.

1.6.2. Yöntem Açısından Eğitimde Denetim Türleri

- Klinik Denetim: Klinik denetim, denetim eylemlerini etkinliğini artırmak amacıyla, özellikle öğretimde, planlı, işbirlikçi, gözlem, inceleme ve davranış değiştirmeye yönelik etkinlikler bütünüdür. Öğretmenin herhangi bir eksik veya yanlışına yönelik, karşılıklı çabalarla, birlikte planlama ve öğretmenin

K.K.T.C.'de her alanda olduğu gibi eğitim alanında da çağdaşlaşma çabaları artmıştır. Bu çalışma ile eğitim sistemi içerisinde hayata geçirilebilecek bir model önerisi ile sistemin etkin ve etkili bir şekilde hizmet vereceği ve denetim etkinliklerinin katılımcı bir ortamda gerçekleştiği varsayılmıştır.

1.6. Tanımlar

Bu araştırmada aşğıdaki kavramlar, tanımlandıkları anlamda kullanılmıştır.

1.6.1. Eğitim Tanımları

Eğitim Denetimi: Denetim, öğretmen ve denetmenlere uygulamaları hakkında daha fazla bilgi edinmelerine; bilgi ve becerilerini veliler ve okul için en iyi bir şekilde kullanabilmelerine yardım eden bir süreçtir. Denetim okulu daha etkili bir öğrenme ortamı haline getirmek için önemlidir (Sergiovanni and Starrat, 1993, s.38).

- Eğitim Denetiminin Tanımı: Eğitim denetimi, eğitim sistemini korumak ve yaşatmak için, sistemin tüm üyelerinin davranışlarını, kamu ve örgüt yararı adına kontrol etme sürecidir(Karslı,2001)
- Eğitimde Denetimin Yeri ve Önemi: Denetim, öğretmenlere olan direkt yardım, program geliştirme, eğitimciyi geliştirme, grup geliştirme ve yöneylem araştırması yollarıyla öğretimi geliştiren okul işlevidir. (Glickman,1990'dan aktaran Özmen,2000;121)
- Eğitim Denetiminin Amacı: Eğitim denetiminin amacı, yetiştirilmek istenilen insan _tipine uygun öğretme - öğrenme süreçlerinin geliştirilmesine hizmet eder(Karslı, 2001)
- Eğitim Denetiminin İlkeleri: Amaçlılık, planlılık, nesnellik, bütünlük, durumsallık (görelilik), açıklık ve demokratiklik. (Basar, 1995, s.5-6). Bu ilkeler artırılabilir, aynı zamanda bu ilkeler birbiriyle bütünlük oluşturan betimlemelerdir.

1.6.2. Yöntem Açısından Eğitimde Denetim Türleri

- Klinik Denetim: Klinik denetim, denetim eylemlerini etkinliğini artırmak amacıyla, özellikle öğretimde, planlı, işbirlikçi, gözlem, inceleme ve davranış değiştirmeye yönelik etkinlikler bütünüdür. Öğretmenin herhangi bir eksik veya yanlışına yönelik, karşılıklı çabalarla, birlikte planlama ve öğretmenin

uygulamasını, sonra da birlikte değerlendirip düzeltmeyi içerir. Klinik denetimin yapılabilmesi için, önce bir denetim yapılması ve iyileştirilecek eksik veya yanlışın belirlenmesi gerekir. Yönetimi ve süreçleriyle yönetimdeki operasyonel araştırmaya benzer. Öğretmenin neleri, nasıl, hangi sonuçlara ulaşmak için yapacağını iyi bilmesini sağlamak, etkili bir planlama yapmak ve öğretmenle ilişkiyi geliştirmek için gözlem öncesi ön görüşme yapmak, etkili ve planlı bir gözlemle öğrenme durumunu ve süreçlerini gözlemek, gözlem sonrası görüşmeyle, elde edilen sonuçları çözümleyip değerlendirmek, önerileri ve uygulamaları görüşmek, klinik denetimdeki basamaklar olarak verilebilir.(akt. Başar, 2000, S.18,19).

- **Klasik Denetim:** Klasik denetimin, klasik yönetim kuramları etkisinde kontrol ve raporlamaya dayalı, durum saptamayla sınırlı denetim türü olarak bugün de bazı yerlerde uygulandığını görebiliriz. Bu denetim şekli; kötü rapor ve ceza vermeye hazır bir denetçi ve karşısında sürekli olarak savunma durumunda bir öğretmenle sembolize edilebilir. Bu denetim türünde; denetimin amacı olan düzeltme-geliştirme değil, aracı olan kontrol söz konusudur (Başar, 2000, S. 18). Klasik denetim modelleri, çalışanların özgüvenlerini yitirmelerine, ilişkilerinin ve motivasyonlarının bozulmasına sebep olduğundan örgüt üzerinde olumsuz etkiler yapmaktadır.
- **Modem Denetim:** Modem denetim tanılama, değerlendirme, düzeltme-geliştirme kavramlarını kapsamına alarak gurup çalışmasına, mesleksel yardıma, olumlu insan ilişkilere yer vererek klasik denetimden farklılık gösterir.
- **Çağdaş Denetim:** Çağdaş eğitim denetiminin amacı, öğrenmeyi ve öğretmeyi etkileyen tüm öğeleri birlikte ele alarak, süreci değerlendirmek ve daha etkili kılmak üzere gerekli önlemleri almak olarak tanımlanmaktadır(Burgaz, 1995:127). Eğitim denetiminin amacı, yetiştirilmek istenilen insan tipine uygun öğretme - öğrenme süreçlerinin geliştirilmesine hizmet eder.

BÖLÜM2

KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Denetimle İlgili Kavramlar

Denetim önemli bir eğitim sürecidir. Tüm örgütlerde iş görenlerin neler yaptığının bilinmesi, işlerin nasıl yürüdüğüne ve amaca yönelik eylemlerin ne derece gerçekleştirildiğinin bilinmesi yönetsel bir zorunluluktur. Bu denetim örgüt içi bir birim tarafından olduğu gibi bireylere özdenetim bilinci kazandırarak da gerçekleştirilebilir. (Yıldırım, 2001:214).

Denetime ilişkin tanımlamalar şöyle yapılmıştır: Denetim, işleyen yapı içerisindeki gelişmelerin amaçlara uygunluğu açısından izlenmesi ve gerekli önlemlerin alınması sürecidir (Aydın,1986;1). Teftiş, kamu ve kurum yararı adına insan davranışlarını kontrol etme sürecidir (Taymaz, 1997;1). Eğitim denetimi, eğitim sistemini korumak ve yaşatmak için, sistemin tüm üyelerinin davranışlarını, kamu ve örgüt yararı adına kontrol etme sürecidir(Karlı,2001) Glickman'a göre denetim, öğretmenlere olan direkt yardım, program geliştirme, eğitimciyi geliştirme, grup geliştirme ve yöneylem araştırması yollarıyla öğretimi geliştiren okul işlevidir. (Özmen,2000;121).

Denetim kavramı, durum saptama, var olan durumu fotoğrafım çekiyormuş gibi ortaya koyma, değerlendirme ve düzeltme-geliştirme olarak üç öğenin birleşimi şeklinde anlaşılmaktadır. Denetim ilkeleri sıralandığında, kavram daha iyi anlaşılabilir. Bu ilkeler; amaçlılık, planlılık, nesnellik, bütünlük, durumsallık (görelilik), açıklık ve demokratiklik (Basar, 1995a, s.5-6). Bu ilkeler artırılabilir, aynı zamanda bu ilkeler birbiriyle bütünlük oluşturan betimlemelerdir.

Sosyal örgütlerde olduğu gibi eğitim kurumlarında da, işleyişin aksamalarının sonuçları daha geç ve güç anlaşılabilir ve önlemlerin alınması daha uzun süreyi ve çabayı gerektirebilir. Denetim, örgütün kendi varlığının ve işleyişinin sürdürülmesi için zorunludur. Denetimin amacı, örgütsel amaçların gerçekleştirilme derecesini belirlemek ve gerekli önlemleri zamanında almaktır (Aydın, 1986:1).

Çağdaş eğitim denetiminin amacı, öğrenmeyi ve öğretmeyi etkileyen tüm öğeleri birlikte ele alarak, süreci değerlendirmek ve daha etkili kılmak üzere gerekli önlemleri almak olarak tanımlanmaktadır (Burgaz, 1995:127).

Eğitim denetiminin amacı, yetiştirilmek istenilen insan tipine uygun öğretme - öğrenme süreçlerinin geliştirilmesine hizmet eder. Denetimden beklenen asıl amaç, yöneticinin ve öğretmenin çalışma heyecanını artırmak, böylece eğitimde istenen hedefleri yakalamak ve eğitimde kaliteli hizmet sunumunu gerçekleştirmek olduğuna göre, ağırlığın performans denetimine kaydırılması gerekmektedir. K.K.T.C.'de olmadığı ileri sürülen performans denetiminin hayata geçirilmesi sonucunda, eğitimde kalitenin yükseltilebileceği, verimsizliklerin azalacağı ve verimliliğin artırılmasının büyük ölçüde başarılabileceği savunulmaktadır.

Denetimde dikkat edilmesi gereken birinci nokta, denetim insanla/insanlarla çalışma sürecidir. Okul dendiğinde ilk akla gelen yönetici-öğretmen ve öğrencilerdir. Okulun fiziki kapasitesi, donanımı ve diğer maddi kaynaklar eğer insan varsa anlam ifade edebilmektedir. Kısaca denetim sürecinde insan yoksa, denetimden ya da yönetimden söz edilemez.

Denetimdeki bir başka nokta da, denetimin bilimsel boyutudur. Denetim alanında bilimsel bilgi birikimi arttıkça denetmenin kişisel yeteneklerinin yerini bilimsel yöntemler almaya başlar. Uzmanlaşma arttıkça da eğitim sürecinde denetmenin öğretmen ve öğrencilere yardımları da artmış olur. İnsanla çalışma ve denetimdeki bilimsel boyutu tamamlayan üçüncü bir boyut ise, denetim elemanlarının meslekleşmiş olmalarıdır. Günümüzde bilimsel gelişme ve yasal değişimlerle denetim süreci meslek haline gelmiştir. Yasal değişikliklerle birlikte denetmenlik bir meslek olarak algılanmaya ve kabul görmeye başlanmıştır.

Etkili bir denetim elemanının taşıması gereken en önemli üç unsur: Teknik beceri, insani beceri ve kavramsal becerilerdir. Öğretim yöntem ve teknikleri, süreç ve işlemleri Denetim elemanının teknik becerilere sahip olmasını gerektirir. Bu becerilere sahip olmayan denetmenin alanda etkili olması beklenemez.

Denetmenin eğitim örgütlerinde yönetici ve öğretmenlerle birebir veya grup halinde insanlarla çalışabilmesi için insansal becerilere sahip olması gerekmektedir. Alandaki öğretmen, yönetici ve diğer elemanları güdüleme, tutum geliştirme, grup dinamiği, insan gereksinimleri, moral ve insan kaynağı geliştirme hakkında bilgi sahibi olması gerekmektedir. Literatürde, insan kaynakları ve insan ilişkileri yaklaşımlarında denetim kavramlarına da yer verilmektedir. İnsan kaynakları denetimi ile insan ilişkileri kimi zaman birlikte kullanılsa da farklı kavramlardır. Okul ortamında insan ilişkileri yaklaşımına göre öğretmenlerin hatırlanmak, dikkate

Eğitim denetiminin amacı, yetiştirilmek istenilen insan tipine uygun öğretme - öğrenme süreçlerinin geliştirilmesine hizmet eder. Denetimden beklenen asıl amaç, yöneticinin ve öğretmenin çalışma heyecanını artırmak, böylece eğitimde istenen hedefleri yakalamak ve eğitimde kaliteli hizmet sunumunu gerçekleştirmek olduğuna göre, ağırlığın performans denetimine kaydırılması gerekmektedir. K.K.T.C.'de olmadığı ileri sürülen performans denetiminin hayata geçirilmesi sonucunda, eğitimde kalitenin yükseltilebileceği, verimsizliklerin azalacağı ve verimliliğin artırılmasının büyük ölçüde başarılacağı savunulmaktadır.

Denetimde dikkat edilmesi gereken birinci nokta, denetim insanla/insanlarla çalışma sürecidir. Okul dendiğinde ilk akla gelen yönetici-öğretmen ve öğrencilerdir. Okulun fiziki kapasitesi, donanımı ve diğer maddi kaynaklar eğer insan varsa anlam ifade edebilmektedir. Kısaca denetim sürecinde insan yoksa, denetimden ya da yönetimden söz edilemez.

Denetimdeki bir başka nokta da, denetimin bilimsel boyutudur. Denetim alanında bilimsel bilgi birikimi arttıkça denetmenin kişisel yeteneklerinin yerini bilimsel yöntemler almaya başlar. Uzmanlaşma arttıkça da eğitim sürecinde denetmenin öğretmen ve öğrencilere yardımları da artmış olur. İnsanla çalışma ve denetimdeki bilimsel boyutu tamamlayan üçüncü bir boyut ise, denetim elemanlarının meslekleşmiş olmalarıdır. Günümüzde bilimsel gelişme ve yasal değişimlerle denetim süreci meslek haline gelmiştir. Yasal değişikliklerle birlikte denetmenlik bir meslek olarak algılanmaya ve kabul görmeye başlanmıştır.

Etkili bir denetim elemanının taşınması gereken en önemli üç unsur: Teknik beceri, insani beceri ve kavramsal becerilerdir. Öğretim yöntem ve teknikleri, süreç ve işlemleri Denetim elemanının teknik becerilere sahip olmasını gerektirir. Bu becerilere sahip olmayan denetmenin alanda etkili olması beklenemez.

Denetmenin eğitim örgütlerinde yönetici ve öğretmenlerle birebir veya grup halinde insanlarla çalışabilmesi için insansal becerilere sahip olması gerekmektedir. Alandaki öğretmen, yönetici ve diğer elemanları güdüleme, tutum geliştirme, grup dinamiği, insan gereksinimleri, moral ve insan kaynağını geliştirme hakkında bilgi sahibi olması gerekmektedir. Literatürde, insan kaynakları ve insan ilişkileri yaklaşımlarında denetim kavramlarına da yer verilmektedir. İnsan kaynakları denetimi ile insan ilişkileri kimi zaman birlikte kullanılsa da farklı kavramlardır. Okul ortamında insan ilişkileri yaklaşımına göre öğretmenlerin hatırlanmak, dikkate

alınmak ve önemsinmek istekleri karşılanmaya çalışılır. Bunun gereği olarak kararlara katılırlar. Öğretmenlerin başarısı için öğretmenlerle idare ilişkileri önemlidir.

Düzenli bir insan ilişkileri okul ortamında öğretmenlerin okuldaki yem düzenlemeleri uygulamak üzere yönetimle işbirliğine gireceklerine inanılır. İnsan kaynakları denetimi yaklaşımında öğretmenlere nasıl çalışacaklarına dair sorumluluk ve yetkiler verilmesine karşılık motivasyonlarının yükseleceği kabul edilir. Onların, amaçlarını gerçekleştirmede fırsatlar verilerek başarı ve performanslarının artırılacağına inanılır. Böylece hem okulun etkinliği hem de öğretmen memnuniyetinin sağlanması hedeflenmektedir.

Denetçi, insan ilişkileri yönteminde, karar alma uygulamalarında paylaşılan kazanımlarla öğretmen memnuniyetini artırmayı dolayısıyla okul etkinliğini artırmayı hedeflemekte; İnsan kaynakları denetimi yönteminde ise karar alma uygulamalarıyla okul etkinliğini artırarak sonuçta öğretmen memnuniyetinin artırılmasını hedeflemektedir.(Sergiovanni and Starrat, 1993, s.17).

Denetim elemanının eğitim alanındaki kuramsal gelişmeleri izleme, kavrama ve karşılaştığı özgün eğitim durumlarını bu kuramsal ve kavramsal bakış açısı ile değerlendirme yeteneğine sahip olabilmesi için, kavramsal becerilere sahip olması gerekmektedir. Bu beceriler, başta eğitim kuramları olmak üzere, yönetim bilimleri, örgüt kuramları ve insan davranışları ile eğitim alanındaki kuramsal bakış yeteneği kazandıracak bilim dallarının bilgi birikimine sahip olmayı gerektirmektedir.

Özetle denetim, hangi tür eğitim örgütlerinde gerçekleştirilirse gerçekleştirilsin mutlaka başarıya ve kaliteye endekslenmeli, bağcı dövmek değil, üzüm yemek amaç olmalıdır. İş yapmayan yöneticinin ve öğretmenin hata yapması da söz konusu olmayacağından, hatalar tolere edilebilir nitelikte ise, uyarılmalıdırlar. Bunun yerine, suç yaratmak, suçlu bulmak amacıyla olayların abartılmasına gidilmesi halinde, kişilerin pasifize edilmesi, sindirilmesi kaçınılmaz olur. O takdirde, eğitim çalışmalarında ve eğitim yönetiminde etkinlikten bahsedilemez.

Kısaca, yönetilecek, denetlenecek herhangi bir etkinlik ortaya konamayacağından, yönetilecek ve denetlenecek bir işlevin de ortada bulunmaması sonucu ile karşılaşmamız kaçınılmaz olur. Öte yandan denetleyenlerin (denetim elemanlarının, müfettişlerin), denetlenenlere (okul yönetici ve öğretmenlerine) verecekleri bir şeylerinin olabilmesi için denetim elemanlarının yeterli bilgi birikimine ve uzmanlık ile deneyime sahip olmaları gerekir.

Denetçi en iyi kararlarla öğretmenin sahiplenme duygusunu geliştirerek katılımın artırılacağı ve hasarının yükseleceği varsayımından hareket etmektedir. İnsan kaynakları denetiminde çalışan (öğretmen) bir "birey" olarak kabul edilmekte onun "insan" olarak tüm yetenekleri ve beklentileri örgütsel hedeflere feda edilmemektedir. Örgütsel hedeflere ulaşmaya çalışılırken çalışanın sadece mesleksi değil tüm potansiyeli geliştirilebilecek ve değerlendirilebilecek kaynak olarak algılanmakta, denetleme de onunla birlikte gerçekleştirilmeye çalışılmaktadır.

Denetim; öğretimi gerçekleştirecek öğretmen ve denetmenlerin, uygulamaları hakkında ayrıntılı bilgi edinmelerine; kazandıkları bilgi ve becerilerini, okul ve sınıf ortamında en yeterli bir düzeyde kullanabilmelerine yardım eden bir süreçtir.

Öğretmeni yeterli, kararlı, yetki ve sorumlulukları açık okul örgütleri ancak etkili sınıflarla kurulur ve yaşatılır. Etkili sınıfları oluşturmanın araçlarından biri etkileşimli sınıflardır. Sınıfın içine yoğunlaşan, sınıftaki öğretmen, denetmen ve öğrenci etkileşimini ortaya koyan denetime klinik denetim denmektedir.

2.2. Klinik Denetimin Kavramsal Temelleri

Klinik denetim kavramı ilk kez 1950'lerin sonlarında, 1960'lann başlarında Harvard Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğretim üyelerinden Moris Cogan, Robert Goldhammer ve Robert Anderson tarafından kullanılmıştır.(Daresh,2001,306)(Aydın,2005,38)

"Klinik" kavramı öğretmen ve müfettiş arasındaki "yüz yüze " ilişki ve öğretmenin sınıf içindeki gerçek davranışı üzerinde odaklanma sağlandığını vurgulamak için kullanılmıştır. Goldhammer'ın belirttiği gibi " yakın gözlem, ayrıntılı gözlem verileri, öğretmen ve denetmen arasında yüz yüze etkileşim, iki kişinin mesleki ilişkilerde yakınlığın sağlayan yoğunlaştırılmış bir dikkat klinik kavramının anlamını en iyi biçimde ortaya koymaktır.(Acheson ve Gall,1987,11)(Aydın,2005,38)

Klinik kavramına, öğretmenlerin denetiminde patolojik yanların düzeltilmesi gibi bir yan anlam yüklenmemelidir. Klinik denetim her zaman öğretmenin göstermiş olduğu sağlıklı ya da yetersiz davranışların denetmen tarafından iyileştirilmesi süreci olarak görülmemelidir. Klinik denetimde bu iki anlayıştan kaçınmak yararlı olacaktır. Hatta klinik denetimin çoğunlukla bu anlamlarda kullanılması nedeniyle

klirik denetim yerine " 6ğretmen merkezli denetim" kavramının kullanıldığı gör÷lmektedir.(Cogan,1973)

2.3 Klinik Denetimin Tanımı Ve Gelişimi

Klinik denetim, 1960'lı yıllarda ortaya çıkan ve sınıf içi etkinliklerle ilgilenen çağdaş denetim yaklaşımlarından birisidir.

Acheson ve Gall (1987,11) klinik denetimi, 6ğretmenin 6ğretimsel edimini geliştirmek için yapılan mesleki bir yardım olarak tanımlamışlardır.

En basit haliyle klinik denetim hedeflerin ve ders planının gözden geçirilmesi için 6ğretmenle görüşmeyi, dersin doğrudan gözlenmesini ve geliştirilmesi gereken alanlarla ilgili 6ğretmenle tekrar görüşmeyi ve geri bildirim yapmayı içerir. (www.humboldt.edu).

Klinik denetim 6ğretmenin 6ğretimini geliştirmek için, denetçi ile arasındaki yüz yüze etkileşimle gerçekleştirilen tüm çabaları ifade eder. Bu bağlamda klinik denetim hizmet içi etkinlikler, müfredat programı geliştirme, stajyer 6ğretmenler için uyum programları gibi hususlarda geleneksel denetimle çatışır (Denham,1977,33).

Klinik denetim ilk olarak Cogan, Goldhammer ve Krajewski tarafından, 1962'de önce Harvard-Newton yaz programında, daha sonra da 1963'de Harvard-Lexington yaz programında uygulanmıştır (Goldhammer ve diğeri,1980,2; Tanner ve Tanner,1987,180). Ancak klinik denetim etkisini on yıl sonra Cogan'ın, Goldhammer ve diğeri'nin "Klinik Denetim" isminde yayınlanan iki kitabıyla gösterebilmiştir (Reavis,1976,360). Cogan 1950'li yılların sonlarında Harvard MAT programında çalışırken geleneksel denetimin gerek 6ğretmenler, gerekse denetçiler tarafından yararlı bulunmadığını anlamış ve edindiğı tecrübe ile klinik denetim döngüsünü yavaş yavaş ortaya çıkarmıştır. Bu döngü 6ğretimsel gelişimin sadece 6ğretmene verilecek doğrudan geri bildirimle gerçekleşeceği varsayımına dayanmaktadır (Reavis,1976,360; Denham,1977,35). Pajak (2002,190) Klinik denetimin gelişimini tarihi süreci içinde dört gruba ayırmıştır. Bu gruplara aşağıda kısaca değinilmiştir.

2.3.1. Gerçek Klinik Denetim Modelleri: Bu modeller 1960'lı yıllarda

Goldhammer, Cogan, Mosher ve Purpel tarafından önerilen modellerdir. Bu modellerde denetçi ile 6ğretmen arasındaki mesleki ilişki ve 6ğretmenin bireysel 6ğretim tekniklerini geliştirmesine önem verilir.

2.3.2. Hümanist / Sanatsal Modeller: Bu modeller 1970'li yılların sonlarında Blumberg ve Eisner'in önerdiği modellerdir. Bu modellerde prosedürleri adım adım takip etmekten vazgeçilmiş, öğretmenin kişisel sezgi gücü ve sanatsallığı ön plana çıkartılmıştır.

2.3.3. Teknik / Didaktik Modeller: Acheson, Gall, Hunter, Joyce ve Showers'in ortaya koyduğu bu modeller 1980'lerin başında ortaya çıkmıştır. Bu modellerde denetçilere planlama görüşmesi, gözlem ve geri bildirim aşamalarında kullanabilecekleri teknikler önerilmektedir.

2.3.4. Geliştirici / Yansıtıcı Modeller: Glickman, Costa, Garmston, Schön, Zeichner, Garman, Smyth, Retallick, Bowers, Flinders ve Waite'in ortaya koyduğu bu modeller, 1990'lı yıllarda ortaya konmuştur.

2.4. Klinik Denetimin Özellikleri Ve Varsayımları

Richard Weller(1977) klinik denetimin öğeleri olarak aşağıdaki hususları belirtmiştir.(Daresh, 2001, 307),(Aydın,2005,39)

- Öğretimin iyileştirilmesi için öğretmen, belirli entelektüel ve davranışsa! becerileri öğrenmelidir.
- Denetmen öğretmenin gelişimi için şu sorumlulukları üstlenmelidir:
- Sistematik verilere dayalı öğretim sürecinin analizini gerçekleştirme becerileri
- Programın denenmesi, uyarlanması ve değiştirilmesi becerileri
- Öğretim becerileri ve öğretim teknikleri konusunda geniş bir repertuara sahip olma
- Denetçi öğretmenin neyi nasıl öğreteceğini vurgular: Öğretmenin kişiliğinin değiştirilmesi değil, öğretimin iyileştirilmesi amaçlanır.
- Planlama ve analizi merkezinde yer alan öğretimsel varsayımların oluşturulması ve denenmesi gözlemsel kanıtlara dayalıdır.
- Öğretim konuları ile ilgili görüşmeler önemli, öğretmenle ilgili ve uygun olmalıdır.
- Geri bildirim görüşmeleri, başarısız çalışmaların kınanması yenne yapıcı analizler ve teşvik edici başarılı örnekler üzerinde yoğunlaşmalıdır.

- Bütün değerlendirmeler değer yargıları ile değil gözleme dayalı kanıtlar üzerinden verilmelidir.
- Planlama, gözlem ve analiz sürekli ve birikimli bir döngü olarak sürdürülmelidir.
- Denetim, denetmen ve ğretmen arasında birer meslektaş olarak iki taraflı eğitim anlayışının değişimini sağlandığı dinamik bir süreç olmalıdır.
- Denetim süreci, öğretimin analizi üzerinde odaklanmalıdır.
- Her ğretmen sorunları fark etmek, analiz etmek ve kendini ve kendi ğretim stilini geliştirmek özgürlük ve sorumluluğuna sahiptir.
- Denetim, ğretimin kendi doğasına uygun olarak algılanmalı, analiz edilmeli ve geliştirilmelidir.
- Denetmen, ğretmenin öğretimini analiz ettiği ve değerlendirdiği gibi kendi denetim sürecini de analiz etmeli ve değerlendirmelidir.

2.5 Klinik Denetimle İlgili Araştırmalar:

Klinik denetim yaklaşımının etkinliğini, kullanım alanları ve sürece katılan bireylerin görüş ve algılarını belirlemeye ilişkin özellikle A.B.D.'de pek çok araştırma yapılmıştır. Aşağıda bu araştırmalardan bazıları özetlenmeye çalışılmıştır. Torbet(1989): Colorado ilkokullarında uygulanmaya başlanan klinik denetimin nasıl yaygınlaştırılacağını belirlemek amacıyla yaptığı araştırmada meklem grubundaki müdürlerin üçte ikisinin klinik denetim kullandıklarını belirtmiştir. Klinik denetim uygulamalarının n gözlem aşamasında en çok başlangıç görüşmesi, en az ise planlama görüşmesi kullanılmaktadır. Öğretmen ve müdürler öğretimin iyileştirilmesi koşuluyla kendilerini geliştirecek yöntemleri öğrenmeyi istemektedirler.

Baum(1989): Bir klinik denetim etkinliğine katılanların algılarını belirlemek amacıyla yaptığı araştırmada; ğretmen ve okul müdürleri, modelin sayıtlıları konusunda genellikle anlaşmış olmalarına karşın, müdürlerin anlayış düzeyleri daha yüksektir. Öğretmen ve müdürler, öğretmenlerin sınıfta yaptıklarından çok sınıfta toplanan verilerin değerlendirilmesini yeğlemektedirler. Öğretmen ve müdürler, n gözlem görüşmesinde tartışılan ğretim stratejileri ve içerik hedefleri konusunu çok önemli bulmaktadırlar.

Steinhaus(1 987): Öğretim ve öğrenimi geliştirecek denetsel uygulamaları önermek için Wyoming okullarında klinik olan ve olmayan denetimle öğretim edinimi öğretmenlerin denetsel uygulama tercihlerini karşılaştırmak amacıyla yaptığı araştırmada. Klinik denetim deneyimi olan öğretmenler, klinik olmayan denetim deneyimine sahip öğretmenlere göre kendi bireysel edinimlerini daha yüksek bulmamaktadırlar. Klinik denetim, klinik olmayan denetime göre daha etkilidir.

Sears(1983): Bir klinik denetim modeli ve inandırıcı veri toplama tekniklerine ilişkin 15 saatlik bir hizmetiçi eğitim programının etkinliklerini belirlemek amacıyla yaptığı araştırmada; Deney grubundaki öğretmen ve yöneticiler hem klinik denetim hem de inandırıcı veri toplama tekniklerinin değerlendirme sürecine, kullanılan ölçüte ve verilerin kullanımına ilişkin belirsizliği azalttığını kontrol grubundakilere göre büyük bir farkla öne sürmektedirler. Hem deney hem de kontrol grubundakiler klinik denetim modelinin planlama ve dönüt görüşmelerini çok önemli bulmaktadırlar.

Anderson(1 986): Değişik büyüklük ve sosyo-ekonomik özelliklere sahip bölgelerde bulunan ilkokullardaki denetim etkinliklerini incelemek amacıyla yaptığı araştırmada; Kadın okul müdürleri, erkeklere göre klinik denetimi daha fazla kullanmaktadırlar. Klinik denetim kavramlarından en fazla öğretim/öğrenim sürecinin geliştirilmesi kullanılmaktadır.

2.6. Klinik Denetimin Amaçları

Değerlendirmenin amacının ne olduğuna inanıyorsunuz? Değerlendirme birçok amaca hizmet eder, geri besleme, egzersiz, sorumluluk, yükselme, ödüller, kalite kontrol, öğretim geliştirme, belgeleme, yansıma, özeleştirme, doğrulama, hedef saptama, liderlik, akıl verme, yetkilendirme ve bitirme bunlardan birkaçıdır. Aynı zamanda, her çocuğun sınıfında özellikli bir öğretmen olması sağlanır. (Keith Acheson and Meredith Gall, Clinical Supervision).

Klinik denetimin temel amacı öğretmenin sınıf içi öğretimini geliştirerek öğrencinin öğrenme seviyesini yükseltmektir. Bu temel amaç çerçevesinde Klinik denetimin alt amaçları şu şekilde sıralanabilir (Acheson ve Gall,1987,15-16).

- Nesnel Geri Bildirimle Öğretmene Bugünkü Durumunu Göstermek

Klinik denetim, öğretmenlerin öğretimleri esnasında gerçekte ne yaptıklarını gösteren bir aynadır. Elde edilen nesnel veriler bazen öğretmeninde farkında olamadığı öğretimsel sorunları ortaya çıkarmaktadır.

- Öğretimsel Sorunları Tanımlamak ve Çözmek

Klinik denetimde, denetçinin kullandığı görüşme teknikleri ve gözlem kayıtları, öğretmenin ne yaptığı ile ne yapmak istediği arasındaki farkı belirlemesine yardımcı olur. Yani klinik denetim ideal durum ile mevcut durum arasındaki farkı belirleyerek yapılması gerekenler konusunda öğretmene ve denetçiye yol gösterir.

- Öğretim Stratejilerini Kullanma Becerilerini Geliştirmek

Klinik denetimin amacı sadece ani karşılaşılan sorunları ve krizleri çözmek değildir. Aynı zamanda öğretmenin öğrencileri güdülemesinde ve sınıf yönetiminde etkili öğretimsel stratejiler geliştirmesine yardım etmektir.

- Terfi Etme, Sözleşme Uzatma veya Diğer Kararlar İçin Öğretmeni

Değerlendirmek

Öğretmenin değerlendirilmesi klinik denetimin en çok tartışılan işlevidir. Bir yandan öğretmenin mesleki gelişimi hedeflenirken, diğer taraftan öğretmeni değerlendirmek çelişiyormuş gibi görülebilir. Bu noktada denetçi iki rol arasında çatışma yaşamaya başlar. Bunlar değerlendircilik ve kolaylaştırıcılık rolleridir. Aynı durum öğretmenler için de geçerlidir. Öğretmenler de denetçiye destek için güvenmekle, eleştirilme ve değerlendirmeden olumsuz not alma endişesiyle denetçiden çekinmek arasında ikilem yaşamaktadırlar. Fakat aynı şekilde öğretmenler de denetçilerin yaşadığı bu ilkemi öğrencilerine karşı yaşamaktadırlar. Öğretmenler de öğrencilerini bir yandan değerlendirirken diğer taraftan onların öğrenmelerine yardımcı olmak zorundadırlar.

Klinik denetim denetçinin kolaylaştırıcı rolü ile ilgilenmektedir, ancak öğretmenin değerlendirilmesi gerçeğini de kabul etmektedir. Değerlendirmenin sıkıntısı denetçilerin öğretmeni de değerlendirme sürecine dahil etmesi ile aşılabılır. Eğer öğretmen değerlendirme kriterlerinin neler olduğunu biliyorsa ve denetçiye güveniyorsa bu süreç daha az sıkıntı yaratacaktır. Ayrıca nesnel sınıf gözlem verileri öğretmenle paylaşarak öğretmenin değerlendirilmesinde temel olarak kullanılabilir (Acheson ve Gall,1987,18,19).

Klinik Denetlemenin Amaçları

- Öğretmenlerin kişisel analizci olmalarını sağlar.
- Öğretmenlere objektif geri besleme sağlar.
- Öğretim problemlerini teşhis eder ve çözer.
- Öğretmenlerin çeşitli eğitimsel stratejiler kullanmalarını sağlar.
- Öğretmenleri, hatırlama, yükselme, iş ahlakı, v.b.g. konularda değerlendirir.
- Hayat boyu öğrenme için olumlu bir ortam oluşturur.

2.7. Klinik Denetimin Aşamaları:

Klinik denetimin aşamaları farklı yazarlara göre farklı biçimlerde ele alınmıştır. Cogan'a göre klinik denetimin aşamaları aşağıdaki gibidir.(Cogan,1973,10-11)(Aydın,2005,42-43)

Denetmen- Öğretmen ilişkisinin kurulması

- Öğretmenle plan yapılması
- Gözlem stratejisinin planlanması
- Öğretimin gözlenmesi
- Öğretim - öğrenme sürecinin gözlenmesi
- Görüşme stratejisinin planlanması
- Öğretmenle görüşme
- Planlamanın yenilenmesi

Acheson ve Gall(1987) ise klinik denetimi üç temel aşamada ele almışlardır:

- Planlama görüşmesi
- Sınıf gözlemi
- Geri bildirim görüşmesi

Goldhammer, Anderson ve Krajewski(1993) ise klinik denetim modellerinin beş basamaklı bir süreç olduğunu savunmuşlardır. Bu aşamalar şunlardır(Daresh,2002,31-40) (Aydın,2005,44)

- Gözlem öncesi görüşme
- Gözlem
- Analiz ve strateji
- Denetim görüşmesi
- Görüşme sonrası analiz

Kısacası öğretmenleri öz denetimli hale getirmeye çalışır. Klinik denetim öğretmenlerin mesleki sorumluluk almalarını desteklemekte, onların kendi kendilerini yönlendirme ve çözümleme yapabilme kapasitelerini arttırmaktır.(Pajak 2002,204)

2.8. Klinik Denetimin Yararları:

- Klinik Denetim, denetmen ve öğretmen arasında bir ortaklık ve fikir paylaşımını geliştirmek, Öğretmenin öğretimsel becerilerini iyileştirmesini sağlar.
- Klinik Denetim; Denetmenin, öğretmenin kendi öğretimini inceleme ve değerlendirmesine benzer şekilde kendi denetimini inceleme ve değerlendirme özgürlüğü ve sorumluluğuna sahip olmasını sağlar.
- Klinik Denetim; Dönüt görüşmesi, başarısız oluşumları kınamak yerine, başarılı oluşumları kuvvetlendirme ve yapıcı çözümlemeler üzerine yoğunlaşır.
- Klinik Denetim, öğretimin olabildiği pek çok biçimde algılanabilir, çözümlenebilir ve geliştirilebilir.

2.9. Klinik denetimin Sınırlılıkları:

Maalesef Klinik denetim öğrenci üzerindeki etkisini ortaya koyan inandırıcı ve yeterli araştırma mevcut değildir. Bunun sebebi de bu etkinin gözlenebilmesi için çok zaman gerekmesi ve bu işin maliyetli olmasıdır. Ancak bu tür bir araştırma teoride yöntemsel olarak mümkündür (Acheson ve Gall,1987,25).

Haris (1976,akt.Hopkins ve Moore,1993,91) Klinik denetimin sınırlılıklarını üç katagoriye ayırmıştır:

İlk sınırlılık Klinik denetimin yerleştirilmesinde ortaya çıkmıştır. Bürokratik ve sosyal zorluklar Klinik denetimin uygulanmasına izin vermemektedir. Örgütün yapısı Klinik denetimin görüşme ve gözlem aşamaları için yeteri kadar zamana imkan tanımamaktadır.

İkinci sınırlılık ise yetişmiş klinik denetçinin yeterli sayıda bulunmamasıdır. Bu soruna karşın Riechard (1976,364)" Yerleşik Klinik Denetçi"(Resident Clinical Supervisor) adım verdiği denetçinin okullarda aynı zamanda öğretmen olarak çalışan kıdemli bir öğretmenin olmasını önermektedir. Yerleşik denetçinin yetişmesi için ise iki yıllık bir eğitim programı tasarlamıştır. Bu programın ilk yılı üniversitede geçen kursiyerlik dönemidir. İlk yıl üniversitede klinik denetim uygulamaları ve liderlik konularında hizmet içi eğitime tabi tutulan kıdemli öğretmenler, ikinci yıl ise okullarda stajyer denetçi olarak çalışırlar. İki yıllık programı başarıyla bitirenlere sertifika verilip kendi okullarında kısmen öğretmenlik yaparken aynı zamanda denetçi olarak çalışmaları sağlanır. Böyle bir sistemle yetersiz sayıdaki klinik denetçi sıkıntısının ortadan kaldırılması hedeflenmiştir. Ayrıca bu sistemle Klinik denetimin uygulanması için yeterli zamanın olmaması gibi sorunlar ortadan kalkacaktır.

Üçüncü sınırlılık ise öğretmenin Klinik denetimi bir cezalandırma süreci olarak algılamasıdır. Bu sorun da ancak çok sayıdaki ve nitelikli Klinik denetçinin, bu denetim şeklinin amaçlarını ve yararlarını öğretmenlere benimsetmeleri ile çözülebilir.

2.10. KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı Denetim Örgütünün Yapısı

KKTC'de Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığında 7 olan müfettiş sayısı son düzenlemeyle 26'ya çıkarıldı. Okullarda kurullar oluşturuluyor. Bakanlık yetkililerinin verdiği bilgiye göre, KKTC'de bugüne kadar denetim işini üstlenen 7 müfettişin yanı sıra Mayıs 2006'da yürürlüğe giren "Milli Eğitimi Denetleme, Değerlendirme ve Yönlendirme Yasası" uyarınca 30 müfettiş daha görevlendirilerek, sayıları 37'ye çıkarılacak. Yeni düzenlemeyle okullarda kurullar oluşturularak bir çeşit iç denetim de sağlanacak.

Bakanlık, 60 müfettişin görevlendirilmesini öngören yasa çerçevesinde ilk etapta 30 müfettiş atayacak. Bu doğrultuda hazırlanan ve bakanlar kurulunun onayına sunulacak tüzüğe göre meslekte 15 yılını tamamlamış, pedagoji sertifikası olan tüm öğretmenler öğretmenlik için başvurabilecek. (www.mebnet.net)

BÖLÜM3

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklem, verilerin toplanması, çözümlenmesi ve yorumlanması ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma G.O.Ö.D.'de görevli öğretmenlere, etkili bir denetim anlayışı açısından değerlendirmeyi amaçlayan tarama modeli niteliğinde bir araştırmadır. Deneticilerin etkili bir denetim anlayışı ile ilgili ayrıntılı ve objektif verilere; Ortaöğretimdeki, öğretmenlere uygulanan bir araçla (anket) ulaşılabacağına inanıldığından tarama modeli kullanılmıştır,

3.2. Evren ve Örneklem(Çalışma Grubu)

Araştımanın evrenini K.K.T.C. Milli Eğitim Bakanlığına bağlı genel liseler oluşturmaktadır. Örneklemine ise Lefkoşa'da yer alan üç okul Lefkoşa Türk Lisesi, Bülent Ecevit Anadolu Lisesi, Türk Maarif Koleji oluşturmaktadır.

3.3. Verilerin Toplanması

G.O.Ö.D'deki deneticilerin etkili bir denetim anlayışıyla ilgili verilerin toplanması amacı ile Denetim ve Klinik Denetim konularında anket uygulanmıştır. Sorular Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Anabilirndalı (eğitim yönetimi ve teftişi programı)'dan Serdar Ülger'in "Kara Kuvvetleri Komutanlığına bağlı askeri liselerde, klinik denetim modeline göre gösterilmesi gereken ve bölüm başkanları tarafından gösterilen davranışlara ilişkin öğretmen görüşleri" konulu yayınlanmamış yüksek lisans tezi (Ankara Şubat, 2005) ve literatür taraması sonucu danışmanın da katkılarıyla beşli.Likert ölçeğine uygun olarak araştırmacı tarafından düzenlenmiştir.

Aracın geçerlilik ve güvenilirliği danışman tarafından araştırılmıştır. Kesinleşen 32 maddelik araç, madde sayısının 2 katından fazla sayıda bir gruba toplam 81 kişiye bizzat araştırmacı tarafından gerçekleştirilmiştir.

Denetçi en iyi kararlarla öğretmenin sahiplenme duygusunu geliştirerek katılımın artırılacağı ve hasarının yükseleceği varsayımından hareket etmektedir. İnsan kaynakları denetiminde çalışan (öğretmen) bir "birey" olarak kabul edilmekte onun "insan" olarak tüm yetenekleri ve beklentileri örgütsel hedeflere feda edilmemektedir. Örgütsel hedeflere ulaşmaya çalışılırken çalışanın sadece mesleksi değil tüm potansiyeli geliştirilebilecek ve değerlendirilebilecek kaynak olarak algılanmakta, denetleme de onunla birlikte gerçekleştirilmeye çalışılmaktadır.

Denetim; öğretimi gerçekleştirecek öğretmen ve denetmenlerin, uygulamaları hakkında ayrıntılı bilgi edinmelerine; kazandıkları bilgi ve becerilerini, okul ve sınıf ortamında en yeterli bir düzeyde kullanabilmelerine yardım eden bir süreçtir.

Öğretmeni yeterli, kararlı, yetki ve sorumlulukları açık okul örgütleri ancak etkili sınıflarla kurulur ve yaşatılır. Etkili sınıfları oluşturmanın araçlarından biri etkileşimli sınıflardır. Sınıfın içine yoğunlaşan, sınıftaki öğretmen, denetmen ve öğrenci etkileşimini ortaya koyan denetime klinik denetim denmektedir.

2.2. Klinik Denetimin Kavramsal Temelleri

Klinik denetim kavramı ilk kez 1950'lerin sonlarında, 1960'lann başlarında Harvard Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğretim üyelerinden Moris Cogan, Robert Goldhammer ve Robert Anderson tarafından kullanılmıştır.(Daresh,2001,306)(Aydın,2005,38)

"Klinik" kavramı öğretmen ve müfettiş arasındaki "yüz yüze " ilişki ve öğretmenin sınıf içindeki gerçek davranışı üzerinde odaklanma sağlandığını vurgulamak için kullanılmıştır. Goldhammer'ın belirttiği gibi " yakın gözlem, ayrıntılı gözlem verileri, öğretmen ve denetmen arasında yüz yüze etkileşim, iki kişinin mesleki ilişkilerde yakınlığını sağlayan yoğunlaştırılmış bir dikkat klinik kavramının anlamını en iyi biçimde ortaya koymaktır.(Acheson ve Gall,1987,11)(Aydın,2005,38)

Klinik kavramına, öğretmenlerin denetiminde patolojik yanların düzeltilmesi gibi bir anlam yüklenmemelidir. Klinik denetim her zaman öğretmenin göstermiş olduğu sağlıklı ya da yetersiz davranışların denetmen tarafından iyileştirilmesi süreci olarak görülmemelidir. Klinik denetimde bu iki anlayıştan kaçınmak yararlı olacaktır. Hatta klinik denetimin çoğunlukla bu anlamlarda kullanılması nedeniyle

klirik denetim yerine " öğretmen merkezli denetim" kavramının kullanıldığı görölmektedir.(Cogan,1973)

2.3 Klinik Denetimin Tanımı Ve Gelişimi

Klinik denetim, 1960'lı yıllarda ortaya çıkan ve sınıf içi etkinliklerle ilgilenen çağdaş denetim yaklaşımlarından birisidir.

Acheson ve Gall (1987,11) klinik denetimi, öğretmenin öğretimsel edimini geliştirmek için yapılan mesleki bir yardım olarak tanımlamışlardır.

En basit haliyle klinik denetim hedeflerin ve ders planının gözden geçirilmesi için öğretmenle görüşmeyi, dersin doğrudan gözlenmesini ve geliştirilmesi gereken alanlarla ilgili öğretmenle tekrar görüşmeyi ve geri bildirim yapmayı içerir. (www.humboldt.edu).

Klinik denetim öğretmenin öğretimini geliştirmek için, denetçi ile arasındaki yüz yüze etkileşimle gerçekleştirilen tüm çabaları ifade eder. Bu bağlamda klinik denetim hizmet içi etkinlikler, müfredat programı geliştirme, stajyer öğretmenler için uyum programları gibi hususlarda geleneksel denetimle çatışır (Denham,1977,33).

Klinik denetim ilk olarak Cogan, Goldhammer ve Krajewski tarafından, 1962'de önce Harvard-Newton yaz programında, daha sonra da 1963'de Harvard-Lexington yaz programında uygulanmıştır (Goldhammer ve diğeri,1980,2; Tanner ve Tanner,1987,180). Ancak klinik denetim etkisini on yıl sonra Cogan'ın, Goldhammer ve diğeri'nin "Klinik Denetim" isminde yayınlanan iki kitabıyla gösterebilmiştir (Reavis,1976,360). Cogan 1950'li yılların sonlarında Harvard MAT programında çalışırken geleneksel denetimin gerek öğretmenler, gerekse denetçiler tarafından yararlı bulunmadığını anlamış ve edindiğı tecrübe ile klinik denetim döngüsünü yavaş yavaş ortaya çıkarmıştır. Bu döngü öğretimsel gelişimin sadece öğretmene verilecek doğrudan geri bildirimle gerçekleşeceği varsayımına dayanmaktadır (Reavis,1976,360; Denham,1977,35). Pajak (2002,190) Klinik denetimin gelişimini tarihi süreci içinde dört gruba ayırmıştır. Bu gruplara aşağıda kısaca değinilmiştir.

2.3.1. Gerçek Klinik Denetim Modelleri: Bu modeller 1960'lı yıllarda

Goldhammer, Cogan, Mosher ve Purpel tarafından önerilen modellerdir. Bu modellerde denetçi ile öğretmen arasındaki mesleki ilişki ve öğretmenin bireysel öğretim tekniklerini geliştirmesine önem verilir.

2.3.2. Hümanist / Sanatsal Modeller: Bu modeller 1970'li yılların sonlarında Blumberg ve Eisner'in önerdiği modellerdir. Bu modellerde prosedürleri adım adım takip etmekten vazgeçilmiş, öğretmenin kişisel sezgi gücü ve sanatsallığı ön plana çıkartılmıştır.

2.3.3. Teknik / Didaktik Modeller: Acheson, Gall, Hunter, Joyce ve Showers'in ortaya koyduğu bu modeller 1980'lerin başında ortaya çıkmıştır. Bu modellerde denetçilere planlama görüşmesi, gözlem ve geri bildirim aşamalarında kullanabilecekleri teknikler önerilmektedir.

2.3.4. Geliştirici / Yansıtıcı Modeller: Glickman, Costa, Garmston, Schön, Zeichner, Garman, Smyth, Retallick, Bowers, Flinders ve Waite'in ortaya koyduğu bu modeller, 1990'lı yıllarda ortaya konmuştur.

2.4. Klinik Denetimin Özellikleri Ve Varsayımları

Richard Weller(1977) klinik denetimin öğeleri olarak aşağıdaki hususları belirtmiştir.(Daresh, 2001, 307),(Aydın,2005,39)

- Öğretimin iyileştirilmesi için öğretmen, belirli entelektüel ve davranışsal becerileri öğrenmelidir.
- Denetmen öğretmenin gelişimi için şu sorumlulukları üstlenmelidir:
- Sistematik verilere dayalı öğretim sürecinin analizini gerçekleştirme becerileri
- Programın denenmesi, uyarlanması ve değiştirilmesi becerileri
- Öğretim becerileri ve öğretim teknikleri konusunda geniş bir repertuara sahip olma
- Denetçi öğretmenin neyi nasıl öğreteceğini vurgular: Öğretmenin kişiliğinin değiştirilmesi değil, öğretimin iyileştirilmesi amaçlanır.
- Planlama ve analizi merkezinde yer alan öğretimsel varsayımların oluşturulması ve denenmesi gözlemsel kanıtlara dayalıdır.
- Öğretim konuları ile ilgili görüşmeler önemli, öğretmenle ilgili ve uygun olmalıdır.
- Geri bildirim görüşmeleri, başarısız çalışmaların kınanması yenne yapıcı analizler ve teşvik edici başarılı örnekler üzerinde yoğunlaşmalıdır.

- Bütün değerlendirmeler değer yargıları ile değil gözleme dayalı kanıtlar üzerinden verilmelidir.
- Planlama, gözlem ve analiz sürekli ve birikimli bir döngü olarak sürdürülmelidir.
- Denetim, denetmen ve ğretmen arasında birer meslektaş olarak iki taraflı eğitim anlayışının değişimini sağlandığı dinamik bir süreç olmalıdır.
- Denetim süreci, öğretimin analizi üzerinde odaklanmalıdır.
- Her ğretmen sorunları fark etmek, analiz etmek ve kendini ve kendi ğretim stilini geliştirmek özgürlük ve sorumluluğuna sahiptir.
- Denetim, ğretimin kendi doğasına uygun olarak algılanmalı, analiz edilmeli ve geliştirilmelidir.
- Denetmen, ğretmenin öğretimini analiz ettiği ve değerlendirdiği gibi kendi denetim sürecini de analiz etmeli ve değerlendirmelidir.

2.5 Klinik Denetimle İlgili Araştırmalar:

Klinik denetim yaklaşımının etkinliğini, kullanım alanları ve sürece katılan bireylerin görüş ve algılarını belirlemeye ilişkin özellikle A.B.D.'de pek çok araştırma yapılmıştır. Aşağıda bu araştırmalardan bazıları özetlenmeye çalışılmıştır. Torbet(1989): Colorado ilkokullarında uygulanmaya başlanan klinik denetimin nasıl yaygınlaştırılacağını belirlemek amacıyla yaptığı araştırmada meklem grubundaki müdürlerin üçte ikisinin klinik denetim kullandıklarını belirtmiştir. Klinik denetim uygulamalarının n gözlem aşamasında en çok başlangıç görüşmesi, en az ise planlama görüşmesi kullanılmaktadır. Öğretmen ve müdürler öğretimin iyileştirilmesi koşuluyla kendilerini geliştirecek yöntemleri öğrenmeyi istemektedirler.

Baum(1989): Bir klinik denetim etkinliğine katılanların algılarını belirlemek amacıyla yaptığı araştırmada; ğretmen ve okul müdürleri, modelin sayıtlıları konusunda genellikle anlaşmış olmalarına karşın, müdürlerin anlayış düzeyleri daha yüksektir. Öğretmen ve müdürler, öğretmenlerin sınıfta yaptıklarından çok sınıfta toplanan verilerin değerlendirilmesini yeğlemektedirler. Öğretmen ve müdürler, n gözlem görüşmesinde tartışılan ğretim stratejileri ve içerik hedefleri konusunu çok önemli bulmaktadırlar.

Steinhaus(1 987): Öğretim ve öğrenimi geliştirecek denetsel uygulamaları önermek için Wyoming okullarında klinik olan ve olmayan denetimle öğretim edinimi öğretmenlerin denetsel uygulama tercihlerini karşılaştırmak amacıyla yaptığı araştırmada. Klinik denetim deneyimi olan öğretmenler, klinik olmayan denetim deneyimine sahip öğretmenlere göre kendi bireysel edinimlerini daha yüksek bulmamaktadırlar. Klinik denetim, klinik olmayan denetime göre daha etkilidir.

Sears(1983): Bir klinik denetim modeli ve inandırıcı veri toplama tekniklerine ilişkin 15 saatlik bir hizmetiçi eğitim programının etkinliklerini belirlemek amacıyla yaptığı araştırmada; Deney grubundaki öğretmen ve yöneticiler hem klinik denetim hem de inandırıcı veri toplama tekniklerinin değerlendirme sürecine, kullanılan ölçüte ve verilerin kullanımına ilişkin belirsizliği azalttığını kontrol grubundakilere göre büyük bir farkla öne sürmektedirler. Hem deney hem de kontrol grubundakiler klinik denetim modelinin planlama ve dönüt görüşmelerini çok önemli bulmaktadırlar.

Anderson(1 986): Değişik büyüklük ve sosyo-ekonomik özelliklere sahip bölgelerde bulunan ilkokullardaki denetim etkinliklerini incelemek amacıyla yaptığı araştırmada; Kadın okul müdürleri, erkeklere göre klinik denetimi daha fazla kullanmaktadırlar. Klinik denetim kavramlarından en fazla öğretim/öğrenim sürecinin geliştirilmesi kullanılmaktadır.

2.6. Klinik Denetimin Amaçları

Değerlendirmenin amacının ne olduğuna inanıyorsunuz? Değerlendirme birçok amaca hizmet eder, geri besleme, egzersiz, sorumluluk, yükselme, ödüller, kalite kontrol, öğretim geliştirme, belgeleme, yansıma, özeleştirme, doğrulama, hedef saptama, liderlik, akıl verme, yetkilendirme ve bitirme bunlardan birkaçıdır. Aynı zamanda, her çocuğun sınıfında özellikli bir öğretmen olması sağlanır. (Keith Acheson and Meredith Gall, Clinical Supervision).

Klinik denetimin temel amacı öğretmenin sınıf içi öğretimini geliştirerek öğrencinin öğrenme seviyesini yükseltmektir. Bu temel amaç çerçevesinde Klinik denetimin alt amaçları şu şekilde sıralanabilir (Acheson ve Gall,1987,15-16).

- Nesnel Geri Bildirimle Öğretmene Bugünkü Durumunu Göstermek

Klinik denetim, öğretmenlerin öğretimleri esnasında gerçekte ne yaptıklarını gösteren bir aynadır. Elde edilen nesnel veriler bazen öğretmeninde farkında olamadığı öğretimsel sorunları ortaya çıkarmaktadır.

- Öğretimsel Sorunları Tanımlamak ve Çözmek

Klinik denetimde, denetçinin kullandığı görüşme teknikleri ve gözlem kayıtları, öğretmenin ne yaptığı ile ne yapmak istediği arasındaki farkı belirlemesine yardımcı olur. Yani klinik denetim ideal durum ile mevcut durum arasındaki farkı belirleyerek yapılması gerekenler konusunda öğretmene ve denetçiye yol gösterir.

- Öğretim Stratejilerini Kullanma Becerilerini Geliştirmek

Klinik denetimin amacı sadece ani karşılaşılan sorunları ve krizleri çözmek değildir. Aynı zamanda öğretmenin öğrencileri güdülemesinde ve sınıf yönetiminde etkili öğretimsel stratejiler geliştirmesine yardım etmektir.

- Terfi Etme, Sözleşme Uzatma veya Diğer Kararlar İçin Öğretmeni

Değerlendirmek

Öğretmenin değerlendirilmesi klinik denetimin en çok tartışılan işlevidir. Bir yandan öğretmenin mesleki gelişimi hedeflenirken, diğer taraftan öğretmeni değerlendirmek çelişiyormuş gibi görülebilir. Bu noktada denetçi iki rol arasında çatışma yaşamaya başlar. Bunlar değerlendircilik ve kolaylaştırıcılık rolleridir. Aynı durum öğretmenler için de geçerlidir. Öğretmenler de denetçiye destek için güvenmekle, eleştirilme ve değerlendirmeden olumsuz not alma endişesiyle denetçiden çekinmek arasında ikilem yaşamaktadırlar. Fakat aynı şekilde öğretmenler de denetçilerin yaşadığı bu ilkemi öğrencilerine karşı yaşamaktadırlar. Öğretmenler de öğrencilerini bir yandan değerlendirirken diğer taraftan onların öğrenmelerine yardımcı olmak zorundadırlar.

Klinik denetim denetçinin kolaylaştırıcı rolü ile ilgilenmektedir, ancak öğretmenin değerlendirilmesi gerçeğini de kabul etmektedir. Değerlendirmenin sıkıntısı denetçilerin öğretmeni de değerlendirme sürecine dahil etmesi ile aşılabılır. Eğer öğretmen değerlendirme kriterlerinin neler olduğunu biliyorsa ve denetçiye güveniyorsa bu süreç daha az sıkıntı yaratacaktır. Ayrıca nesnel sınıf gözlem verileri öğretmenle paylaşarak öğretmenin değerlendirilmesinde temel olarak kullanılabilir (Acheson ve Gall,1987,18,19).

Klinik Denetlemenin Amaçları

- Öğretmenlerin kişisel analizci olmalarını sağlar.
- Öğretmenlere objektif geri besleme sağlar.
- Öğretim problemlerini teşhis eder ve çözer.
- Öğretmenlerin çeşitli eğitimsel stratejiler kullanmalarını sağlar.
- Öğretmenleri, hatırlama, yükselme, iş ahlakı, v.b.g. konularda değerlendirir.
- Hayat boyu öğrenme için olumlu bir ortam oluşturur.

2.7. Klinik Denetimin Aşamaları:

Klinik denetimin aşamaları farklı yazarlara göre farklı biçimlerde ele alınmıştır. Cogan'a göre klinik denetimin aşamaları aşağıdaki gibidir.(Cogan,1973,10-11)(Aydın,2005,42-43)

Denetmen- Öğretmen ilişkisinin kurulması

- Öğretmenle plan yapılması
- Gözlem stratejisinin planlanması
- Öğretimin gözlenmesi
- Öğretim - öğrenme sürecinin gözlenmesi
- Görüşme stratejisinin planlanması
- Öğretmenle görüşme
- Planlamanın yenilenmesi

Acheson ve Gall(1987) ise klinik denetimi üç temel aşamada ele almışlardır:

- Planlama görüşmesi
- Sınıf gözlemi
- Geri bildirim görüşmesi

Goldhammer, Anderson ve Krajewski(1993) ise klinik denetim modellerinin beş basamaklı bir süreç olduğunu savunmuşlardır. Bu aşamalar şunlardır(Daresh,2002,31-40) (Aydın,2005,44)

- Gözlem öncesi görüşme
- Gözlem
- Analiz ve strateji
- Denetim görüşmesi
- Görüşme sonrası analiz

Kısacası öğretmenleri öz denetimli hale getirmeye çalışır. Klinik denetim öğretmenlerin mesleki sorumluluk almalarını desteklemekte, onların kendi kendilerini yönlendirme ve çözümleme yapabilme kapasitelerini arttırmaktır.(Pajak 2002,204)

2.8. Klinik Denetimin Yararları:

- Klinik Denetim, denetmen ve öğretmen arasında bir ortaklık ve fikir paylaşımını geliştirmek, Öğretmenin öğretimsel becerilerini iyileştirmesini sağlar.
- Klinik Denetim; Denetmenin, öğretmenin kendi öğretimini inceleme ve değerlendirmesine benzer şekilde kendi denetimini inceleme ve değerlendirme özgürlüğü ve sorumluluğuna sahip olmasını sağlar.
- Klinik Denetim; Dönüt görüşmesi, başarısız oluşumları kınamak yerine, başarılı oluşumları kuvvetlendirme ve yapıcı çözümlemeler üzerine yoğunlaşır.
- Klinik Denetim, öğretimin olabildiği pek çok biçimde algılanabilir, çözümlenebilir ve geliştirilebilir.

2.9. Klinik denetimin Sınırlılıkları:

Maalesef Klinik denetim öğrenci üzerindeki etkisini ortaya koyan inandırıcı ve yeterli araştırma mevcut değildir. Bunun sebebi de bu etkinin gözlenebilmesi için çok zaman gerekmesi ve bu işin maliyetli olmasıdır. Ancak bu tür bir araştırma teoride yöntemsel olarak mümkündür (Acheson ve Gall,1987,25).

Haris (1976,akt.Hopkins ve Moore,1993,91) Klinik denetimin sınırlılıklarını üç katagoriye ayırmıştır:

İlk sınırlılık Klinik denetimin yerleştirilmesinde ortaya çıkmıştır. Bürokratik ve sosyal zorluklar Klinik denetimin uygulanmasına izin vermemektedir. Örgütün yapısı Klinik denetimin görüşme ve gözlem aşamaları için yeteri kadar zamana imkan tanımamaktadır.

İkinci sınırlılık ise yetişmiş klinik denetçinin yeterli sayıda bulunmamasıdır. Bu soruna karşın Riechard (1976,364)" Yerleşik Klinik Denetçi"(Resident Clinical Supervisor) adım verdiği denetçinin okullarda aynı zamanda öğretmen olarak çalışan kıdemli bir öğretmenin olmasını önermektedir. Yerleşik denetçinin yetişmesi için ise iki yıllık bir eğitim programı tasarlamıştır. Bu programın ilk yılı üniversitede geçen kursiyerlik dönemidir. İlk yıl üniversitede klinik denetim uygulamaları ve liderlik konularında hizmet içi eğitime tabi tutulan kıdemli öğretmenler, ikinci yıl ise okullarda stajyer denetçi olarak çalışırlar. İki yıllık programı başarıyla bitirenlere sertifika verilip kendi okullarında kısmen öğretmenlik yaparken aynı zamanda denetçi olarak çalışmaları sağlanır. Böyle bir sistemle yetersiz sayıdaki klinik denetçi sıkıntısının ortadan kaldırılması hedeflenmiştir. Ayrıca bu sistemle Klinik denetimin uygulanması için yeterli zamanın olmaması gibi sorunlar ortadan kalkacaktır.

Üçüncü sınırlılık ise öğretmenin Klinik denetimi bir cezalandırma süreci olarak algılamasıdır. Bu sorun da ancak çok sayıdaki ve nitelikli Klinik denetçinin, bu denetim şeklinin amaçlarını ve yararlarını öğretmenlere benimsetmeleri ile çözülebilir.

2.10. KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı Denetim Örgütünün Yapısı

KKTC'de Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığında 7 olan müfettiş sayısı son düzenlemeyle 26'ya çıkarıldı. Okullarda kurullar oluşturuluyor. Bakanlık yetkililerinin verdiği bilgiye göre, KKTC'de bugüne kadar denetim işini üstlenen 7 müfettişin yanı sıra Mayıs 2006'da yürürlüğe giren "Milli Eğitimi Denetleme, Değerlendirme ve Yönlendirme Yasası" uyarınca 30 müfettiş daha görevlendirilerek, sayıları 37'ye çıkarılacak. Yeni düzenlemeyle okullarda kurullar oluşturularak bir çeşit iç denetim de sağlanacak.

Bakanlık, 60 müfettişin görevlendirilmesini öngören yasa çerçevesinde ilk etapta 30 müfettiş atayacak. Bu doğrultuda hazırlanan ve bakanlar kurulunun onayına sunulacak tüzüğe göre meslekte 15 yılını tamamlamış, pedagoji sertifikası olan tüm öğretmenler öğretmenlik için başvurabilecek. (www.mebnet.net)

BÖLÜM3

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklem, verilerin toplanması, çözümlemesi ve yorumlanması ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma G.O.Ö.D.'de görevli öğretmenlere, etkili bir denetim anlayışı açısından değerlendirmeyi amaçlayan tarama modeli niteliğinde bir araştırmadır. Deneticilerin etkili bir denetim anlayışı ile ilgili ayrıntılı ve objektif verilere; Ortaöğretimdeki, öğretmenlere uygulanan bir araçla (anket) ulaşılabacağına inanıldığından tarama modeli kullanılmıştır,

3.2. Evren ve Örneklem(Çalışma Grubu)

Araştımanın evrenini K.K.T.C. Milli Eğitim Bakanlığına bağlı genel liseler oluşturmaktadır. Örneklemine ise Lefkoşa'da yer alan üç okul Lefkoşa Türk Lisesi, Bülent Ecevit Anadolu Lisesi, Türk Maarif Koleji oluşturmaktadır.

3.3. Verilerin Toplanması

G.O.Ö.D'deki deneticilerin etkili bir denetim anlayışıyla ilgili verilerin toplanması amacı ile Denetim ve Klinik Denetim konularında anket uygulanmıştır. Sorular Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Anabilirndalı (eğitim yönetimi ve teftişi programı)'dan Serdar Ülger'in "Kara Kuvvetleri Komutanlığına bağlı askeri liselerde, klinik denetim modeline göre gösterilmesi gereken ve bölüm başkanları tarafından gösterilen davranışlara ilişkin öğretmen görüşleri" konulu yayınlanmamış yüksek lisans tezi (Ankara Şubat, 2005) ve literatür taraması sonucu danışmanın da katkılarıyla beşli.Likert ölçeğine uygun olarak araştırmacı tarafından düzenlenmiştir.

Aracın geçerlilik ve güvenilirliği danışman tarafından araştırılmıştır. Kesinleşen 32 maddelik araç, madde sayısının 2 katından fazla sayıda bir gruba toplam 81 kişiye bizzat araştırmacı tarafından gerçekleştirilmiştir.

3.4. Verilerin Çözümü ve Yorumlanması

Toplanan veriler, bilgisayar ortamında ve SPSS istatistik programı kullanılarak çözümlenmiştir. Bu bağlamda deneticilerin, etkili bir denetim anlayışına ilişkin veriler, ölçek ve madde bazında betimsel istatistik tekniklerinden ortalama puan ve yüzde kullanılarak değerlendirilmiştir. Madde bazında saptanan ortalama puanlar, her maddenin ifade ettiği konuda deneticilerin etkili denetim anlayışı düzeyinin bir göstergesi olarak yorumlanmıştır. Bu mantık süzgeciyle de yüksek ortalama puana veya yüzdeye sahip olan ilgili madde, deneticilerin görece olarak etkin bir şekilde gösterdiği bir davranış, düşük ortalama puana veya yüzdeye sahip olan ilgili madde, deneticilerin görece olarak yetersizlik gösterdiği bir davranış ifade eder şeklinde yorumlanmıştır. Ölçekli soruların analizine yönelik olarak öğretmenler sorulara verilen yanıtlar arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacıyla anova testi uygulanmıştır. Araştırmanın güvenilirliği Cronbach Alfa ve Soruları geçerliliği Faktör analizi ile değerlendirilmiştir.

BÖLÜM4

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde; araştırma problemine yanıt bulabilmek amacıyla toplanan verilerin çözümlenmesi sonucunda elde edilen bulgularla, bu bulgulara ilişkin yorumlar yer almaktadır.

Toplam 81 kişiden oluşan Anket uygulanmış okullardaki Öğretmenlere yönelik 32 soru ile ilgili ölçeğin bilimsel geçerliliği konusunda yaptığımız Cronbach's Alpha testi sonucunda ,943 değeri elde edilmiştir. ,943 rakamının tam geçerlilik rakamı olan 1.00 rakamına yakın olması nedeniyle yapılan çalışmanın geçerli olduğunu söyleyebilmekteyiz. Ayrıca anketi oluşturan soruların geçerliliğini saptamak amacıyla Factor analizi uygulanmıştır. Analiz sonucunda, soru bazında faktör değerleri: Ek:2'de görülmektedir.

Ayrıca ölçek maddelerine yönelik puanlama ve sınırlandırma aşağıdaki kriterlere göre yapılmıştır. (Birol, 1996)

Ölçek Aralığı	Puan	Ortalama Aralığı	Yüzde
Hiçbir Zaman	1	1.00-1.79	% -%36
Ortadan Az	2	1.80-2.59	% 36.01 -%52
Orta Sıklıkta	3	2.60-3.39	% 52.01- %68
Ortadan Çok	4	3.40-4.19	% 68.01 -%84
Her Zaman	5	4.20-5.00	% 84.01 - 100

4.1.Anket Uygulanan Okulların Genel Yapılarına Yönelik Değerlendirme:

4.1.1. Okullarda Görev Yapan Öğretmenlerin Okullara Göre dağılımı

T.M.K'de anket uygulanan öğretmen sayısı 27 ,(% 26.1), B.E.A.L'de anket uygulanan öğretmen sayısı 27 (%20.5) ve L.T.L'de anket uygulanan öğretmen sayısı 27,(%27) olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 1: Anket Uygulanan T.M.K., B.E.A.L ve L.T.L'de Görev Yapan Öğretmen Dağılımları:

Sıra	Okul	Öğretmen Sayısı	Yüzde (%)	Verilen Anket Sayısı	Yüzde (%)	Değerlendirilen Anket Sayısı	Yüzde (%)
1	T.M.K.	80	31.25	27	26.1	27	100
2	B.E.A.L	76	29.68	27	20.5	27	100
3	L.T.L	100	39.06	27	27	27	100
	TOPLA M	256	100	81	31.64	81	100

4.1.2. Öğretmenlerin Eğitim Alanları İle İlgili Dağılımı

T.M.K. BE.A.L ve L.T.L'de anket uygulanan matematik öğretmeni sayısı" 11,(%13.60), anket uygulanan Fen öğretmeni sayısı 13(%16.05), anket uygulanan Sosyal öğretmeni sayısı 35(%43.20), anket uygulanan Yabancı dil öğretmeni 12,(%14.81) anket uygulanan Sanat ve Kültür dersleri öğretmenleri ise 10,(%12.34) olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 2: Anket Uygulanan T.M.K., B.E.A.L Ve L.T.L'de Görev Yapan Öğretmenlerin Eğitim Alanları İle İlgili Dağılımları:

Sıra	Branş	Sayısı	Yüzde (%)
1	Matematik	11	13.60
2	Fen	13	16.05
3	Sosyal	35	43.20
4	Yabancı Dil	12	14.81
5	Sanat ve Kültür	10	12.34
TOPLAM		81	100

4.1.3. Öğretmenlerin Hizmet Yıllarına Göre Dağılımı

T.M.K. BE.A.L ve L.T.L'de anket uygulanan öğretmenler hizmet yıllarına göre; (1- 5 yıl) arası öğretmen sayısı 5(%6.17), (6- 10 yıl) arası öğretmen sayısı 16(%19.75), (11-15 yıl) arası öğretmen sayısı 24(%29.63), (16- 20 yıl) arası öğretmen sayısı 28(%34.57), (21 yıl ve üzeri) arası öğretmen sayısı 8(%9.88) olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 3: Anket Uygulanan T.M.K., B.E.A.L Ve L.T.L'de Görev Yapan Öğretmenlerin hizmet yıllarına göre Dağılımı

Sıra	Yıl	TOPLAM	Yüzde (%)
1	1- 5	5	6.17
2	6- 10	16	19.75
3	11- 15	24	29.63
4	16- 20	28	34.57
5	21 ve üzeri	8	9.88
TOPLAM		81	100

Tablo 4: MEB'e bağı Okulların ANOVA Analizi Verileri

SORU	OKUL	N	ORTALAMA	STANDART SAPMA	F	p
Soru1	T.M.K	27	3,9259	1,26873	3,703	,029
	B.E.A.L	27	4,1111	,93370		
	L.T.L	27	4,6667	,87706		
	TOPLAM	81	4,2346	1,07554		
Soru2	T.M.K	27	3,4815	1,12217	,743	,479
	B.E.A.L	27	3,8519	,94883		
	L.T.L	27	3,7778	1,42325		
	TOPLAM	81	3,7037	1,17733		
Soru3	T.M.K	27	3,0000	,62017	,260	,771
	B.E.A.L	27	2,8519	,81824		
	L.T.L	27	2,8889	,89156		
	TOPLAM	81	2,9136	,77778		
Soru4	T.M.K	27	3,8519	,98854	1,075	,346
	B.E.A.L	27	3,5926	1,24836		
	L.T.L	27	4,0741	1,35663		
	TOPLAM	81	1,20889	,13432		
Soru5	T.M.K	27	4,5926	,63605	2,616	,080
	B.E.A.L	27	4,5185	,57981		
	L.T.L	27	4,8519	,45605		
	TOPLAM	81	4,6543	,57360		
Soru6	T.M.K	27	3,3333	1,24035	1,382	,257
	B.E.A.L	27	2,9630	1,15962		
	L.T.L	27	2,7037	1,72793		
	TOPLAM	81	3,0000	1,40535		
Soru7	T.M.K	27	2,9630	1,34397	4,411	,015
	B.E.A.L	27	3,2222	1,28103		
	L.T.L	27	3,9630	1,22416		
	TOPLAM	81	3,3827	1,33761		
Soru8	T.M.K	27	3,0370	1,34397	,493	,612
	B.E.A.L	27	2,9630	1,25519		
	L.T.L	27	3,3333	1,70970		
	TOPLAM	81	3,1111	1,44049		

1. Sırada yer alan "Bir eğitim yılı süresinde ne kadar sıklıkta denetleniyorsunuz." yönündeki düşünceye T.M.K, B.E.A.L, L.T.L gurupları arasında anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır.
2. Sırada yer alan "Öğretmenin, öğretim etkinliğini geliştirebilmesi için geri bildirimde bulunur?" sorusuna T.M.K, B.E.A.L, L.T.L guruplarının verdikleri yanıtlar arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır ..
3. Soruda yer." Ders içi denetim ne kadar sıklıkta yapılmalıdır?" sorusuna T.M.K, B.E.A.L, L.T.L guruplarının verdikleri yanıtlar arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır.
4. Sırada yer alan "Ders içi denetim sırasında denetmeninizin derse katılmasını istermisiniz?" sorusuna T.M.K, B.E.A.L, L.T.L guruplarının verdikleri yanıtlar arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır.
5. Sırada yer alan "Ders içi denetim sırasında denetmenim dersime müdahale eder." yönündeki düşünceye T.M.K, B.E.A.L, L.T.L gurupları arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır.
6. Sırada yer alan "Denetmen, sorunların ortak anlayışla çözülmesi taraftarıdır." yönündeki düşünceye T.M.K, B.E.A.L, L.T.L gurupları arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır.
7. Sıra yer alan ".Denetmen, otoritesinin varlığını hissettirir." yönündeki düşünceye T.M.K, B.E.A.L, L.T.L gurupları arasında anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır.
8. Sırada yer alan" Denetmen, öğretmenlere güven hissettirir." yönündeki düşünceye T.M.K, B.E.A.L, L.T.L gurupları arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır.

Tablo:5 MEB'e bağı Okulların ANOVA Analizi Verileri

SORU	OKUL	N	ORTALAMA	STANDART SAPMA	F	p
Soru9	T.M.K	27	2,5926	1,18514	3,412	0,38
	B.E.A.L	27	3,3704	,96668		
	L.T.L	27	3,3333	1,49358		
	TOPLAM	81	3,0988	1,27088		
Soru 10	T.M.K	27	2,9259	1,35663	,511	,602
	B.E.A.L	27	3,0000	1,27098		
	L.T.L	27	2,6296	1,62073		
	TOPLAM	81	2,8519	1,41520		
Sorul 1	T.M.K	27	2,2593	1,19591	2,418	,096
	B.E.A.L	27	3,0000	1,17670		
	L.T.L	27	2,6296	1,33440		
	TOPLAM	81	2,6296	1,25941		
Sorul2	T.M.K	27	3,0000	1,27098	1,091	,341
	B.E.A.L	27	3,3704	1,11452		
	L.T.L	27	2,8519	1,56165		
	TOPLAM	81	3,0741	1,33020		
Soru 13	T.M.K	27	2,2963	1,06752	7,199	,001
	B.E.A.L	27	2,0000	1,14354		
	L.T.L	27	3,2593	1,55891		
	TOPLAM	81	2,5185	1,37032		
Sorul4	T.M.K	27	2,1481	1,06351	,667	,516
	B.E.A.L	27	2,0000	,87706		
	L.T.L	27	2,3704	1,52286		
	TOPLAM	81	2,1728	1,18100		
Sorul5	T.M.K	27	3,2222	1,57708	1,276	,285
	B.E.A.L	27	2,6667	1,33012		
	L.T.L	27	3,2593	1,65466		
	TOPLAM	81	3,0494	1,53217		
Sorul6	T.M.K	27	3,0000	1,49358	,445	,642
	B.E.A.L	27	2,6296	1,27545		
	L.T.L	27	2,8889	1,64862		
	TOPLAM	81	2,8395	1,47018		

9. Sırada yer alan "Denetmenler, öğretmenlerin performansını değerlendirir." yönündeki düşünceye T.M.K, B.E.A.L, L.T.L gurupları arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır.
10. Sırada yer alan "Denetmenler, konularında bilgi sahibidirler." yönündeki düşünceye T.M.K, B.E.A.L, L.T.L gurupları arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır.
11. Sırada yer alan "Öğretmenler okul içindeki denetime önem verir." yönündeki düşünceye T.M.K, B.E.A.L, L.T.L gurupları arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır.
12. Sırada yer alan "Denetmenler inisiyatif sahibidir." yönündeki düşünceye T.M.K, B.E.A.L, L.T.L gurupları arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır.
13. Sırada yer alan "Denetim sürecinde Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığının koyduğu kurallar uygulanır." yönündeki düşünceye T.M.K, B.E.A.L, L.T.L gurupları arasında anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır.
14. Sırada yer alan "Denetmen okul yönetimiyle işbirliği yapar." yönündeki düşünceye T.M.K, B.E.A.L, L.T.L gurupları arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır.
15. Sırada yer alan "Denetmen, öğretmene değerlendirme kriterlerini açıklar". yönündeki düşünceye T.M.K, B.E.A.L, L.T.L gurupları arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır.
16. Sırada yer alan "Denetmen sorunlarla ilgili çözüm önerilerinde bulunur." yönündeki düşünceye T.M.K, B.E.A.L, L.T.L gurupları arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır.

		116LZ'I	£96Z:'£	18	WVldOI	
		PIZ:8z:'I	S'8IS"£	<i>a</i>	1T1	
		£Z:£PO'I	<i>POL£'£</i>	<i>a:</i>	TV"ffH	
zt £'	£81'I	<i>09I9v'I</i>	0000'£	<i>L:</i>	XW·1	vz:n.ios
		P8Z:8z:'I	<i>06I9'£</i>	18	WVldOI	
		890II'I	ZSSr'v	<i>L:</i>	1T1	
		Z:17£80'I	9z:6Ç'£	<i>u:</i>	1YffH	
szo'	198'£	S'0£8v'I	£6Çz:'£	<i>u.</i>	XW·1	£VUOS
		8£11£'I	S'Z:08'£	18	WVldOI	
		P680Z:'I	<i>££££'v</i>	<i>u.</i>	1T1	
		96Z:OI'I	<i>l£0I'£</i>	<i>L:</i>	1YffH	
zzn'	666'£	8PIIv'I	<i>vol£'£</i>	<i>a.</i>	XW·1	z:z:n.ios
		680Z:£'I	Z:LZ8'£	18	WVldOI	
		P680Z:'I	<i>££££'v</i>	<i>L:</i>	1T1	
		<i>1611 rt</i>	81718'£	<i>u.</i>	1YffH	
610'	8LI'v	1z:v1v'I	<i>££££'£</i>	<i>u:</i>	X1-r.1	1z:n.ios
		6080£'I	0£96'£	18	WVldOI	
		PI89£'I	<i>z:z:z:tv</i>	<i>u:</i>	1T1	
		OLPS'I'I	<i>SUR:</i>	<i>u.</i>	1YffH	
Çft,:'	1178'	96S'6£'I	6888'£	<i>u:</i>	XW·1	oz:n.ios
		IO£1v'I	8ZI11'£	18	WV1ao1	
		8PS'69'I	S'81S"£	<i>L:</i>	1T1	
		S'£0PZ:'I	<i>££££'£</i>	<i>u:</i>	1YffH	
180'	86S"Z:	CZSSr't	<i>1999'Z:</i>	<i>u.</i>	XW·1	6lnIOS
		<i>vPILv't</i>	8860'£	18	WVldOI	
		P9ZL9'I	S'l8v'£	<i>t:</i>	1T1	
		S'9£1 z't	<i>vol£'£</i>	<i>u:</i>	1YffH	
910'	S'8£'v	11OI £'I	<i>vvvv'z:</i>	<i>u.</i>	XW·1	81ruos
		88Z:8£'I	£ZIO'v	18	WVldOI	
		S'9£1 z't	<i>voL£'v</i>	<i>L:</i>	1T1	
		0ZSZ.1't	<i>££££'v</i>	<i>L:</i>	1YffH	
900'	8Z:t,;Ç	1161S"l	<i>££££'£</i>	<i>L:</i>	XW·1	L1ruos
d	d	VWdVS DIVCINVIS	VWVRV.1ao	N	1[1]10	mi:os

Tablo:6 MEB'e bağı Okulların ANOVA Analizi Verileri

17. Sırada yer alan "Denetmen, Denetim zamanını önceden öğretmene bildirir." yönündeki düşünceye T.M.K, B.E.A.L, L.T.L gurupları arasında anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır.
18. Sırada yer alan "Denetmen, Ders gözleminden önce öğretmenle birebir görüşür." yönündeki düşünceye T.M.K, B.E.A.L, L.T.L gurupları arasında anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır.
19. Sırada yer alan "Denetmen, Ders gözleminden önce öğretmenle birebir görüşmesini, öğretmenin kendisini rahat hissedeceği bir yerde yapar." yönündeki düşünceye T.M.K, B.E.A.L, L.T.L gurupları arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır.
20. Sırada.yer alan "Denetmen, Denetim planını öğretmenle birlikte yapar." yönündeki düşünceye T.M.K, B.E.A.L, L.T.L gurupları arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır.
21. Sırada yer alan "Denetmen, Öğretmene yapacağı denetimin amaçlarını açıklar." yönündeki düşünceye T.M.K, B.E.A.L, L.T.L gurupları arasında anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır.
22. Sırada yer alan "Denetmen, Öğretmene, denetim sürecinde, denetmen olarak kendisinin rol ve işlevlerini açıklar." yönündeki düşünceye T.M.K, B.E.A.L, L.T.L gurupları arasında anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır.
23. Sırada yer alan "Denetmen, Öğretmene, denetim sürecinde, öğretmenin rol ve işlevlerini açıklar." yönündeki düşünceye T.M.K, B.E.A.L, L.T.L gurupları arasında anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır.
24. Sırada yer alan "Denetmen, Öğretmeni, öğretimle ilgili sorunlarını açıklaması için cesaretlendirir." yönündeki düşünceye T.M.K, B.E.A.L, L.T.L gurupları arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır.

Tablo 7: MEB'e bağı Okulların ANOVA Analizi Verileri

SORU	OKUL	N	ORTALAMA	STANDART SAPMA	F	p
Soru25	T.M.K	27	2,5926	1,27880	5,364	,007
	B.E.A.L	27	3,3704	1,04323		
	L.T.L	27	3,6667	1,38675		
	TOPLAM	81	3,2099	1,31069		
Soru26	T.M.K	27	2,8148	1,38778	4,846	,010
	B.E.A.L	27	2,7037	1,35348		
	L.T.L	27	3,7407	1,28879		
	TOPLAM	81	3,0864	1,40710		
Soru27	T.M.K	27	2,9259	1,41220	3,811	,026
	B.E.A.L	27	3,4074	1,18514		
	L.T.L	27	3,9259	1,38469		
	TOPLAM	81	3,4198	1,37717		
Soru28	T.M.K	27	3,5926	1,44806	3,283	,043
	B.E.A.L	27	4,0741	1,10683		
	L.T.L	27	4,4444	1,08604		
	TOPLAM	81	4,0370	1,25941		
Soru29	T.M.K	27	3,1481	1,45981	4,349	,016
	B.E.A.L	27	4,1111	1,01274		
	L.T.L	27	4,0370	1,48016		
	TOPLAM	81	3,7654	1,38989		
Soru30	T.M.K	27	3,3333	1,44115	2,934	,059
	B.E.A.L	27	4,1852	,96225		
	L.T.L	27	4,0000	1,59326		
	TOPLAM	81	3,8395	1,39155		
Soru 31	T.M.K	27	3,4444	1,36814	3,416	,038
	B.E.A.L	27	4,1481	1,19948		
	L.T.L	27	4,2963	1,26536		
	TOPLAM	81	3,9630	1,31762		
Soru 32	T.M.K	27	3,6667	1,59326	,2762	,069
	B.E.A.L	27	4,4074	,97109		
	L.T.L	27	4,3704	1,27545		
	TOPLAM	81	4,1481	1,33333		

25. Sırada yer alan "Denetmen, Gözlemlenecek ders ile ilgili öğretmenin hedeflerini açıklamasına fırsat verir." yönündeki düşünceye T.M.K, B.E.A.L, L.T.L gurupları arasında anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır.
26. Sırada yer alan "Denetmen, Öğretmenin, gözlemlenecek derse ait ders planını inceler." yönündeki düşünceye T.M.K, B.E.A.L, L.T.L gurupları arasında anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır.
27. Sırada yer alan "Denetmen, Öğretmene yapacağı dersle ilgili her etkinliği adım adım gerekçeleri ile birlikte açıklama fırsat verir." yönündeki düşünceye T.M.K, B.E.A.L, L.T.L gurupları arasında anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır.
28. Sırada yer alan "Denetmen, Öğretmenle birlikte örnek bir ders planı hazırlar." yönündeki düşünceye T.M.K, B.E.A.L, L.T.L gurupları arasında anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır.
29. Sırada yer alan "Denetmen, Gözlemlenecek dersin zamanını öğretmenle birlikte belirler." yönündeki düşünceye T.M.K, B.E.A.L, L.T.L gurupları arasında anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır.
30. Sırada yer alan "Denetmen, Ders gözleminin ne kadar süre devam edeceğini öğretmenle birlikte belirler." yönündeki düşünceye T.M.K, B.E.A.L, L.T.L gurupları arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır.
31. Sırada yer alan "Denetmen, Gözlemde nelere dikkat edileceğine öğretmenle birlikte karar verir." yönündeki düşünceye T.M.K, B.E.A.L, L.T.L gurupları arasında anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır.
32. Sırada yer alan "Denetmen, Bir sonraki görüşmeyi öğretmenle belirler." yönündeki düşünceye T.M.K, B.E.A.L, L.T.L gurupları arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır.

Tablo:8 ANOVA Analizi Sonucu Görüş Farkı Bulunan veya Görüş Farkı Bulunmayan Soruların Dağılımı

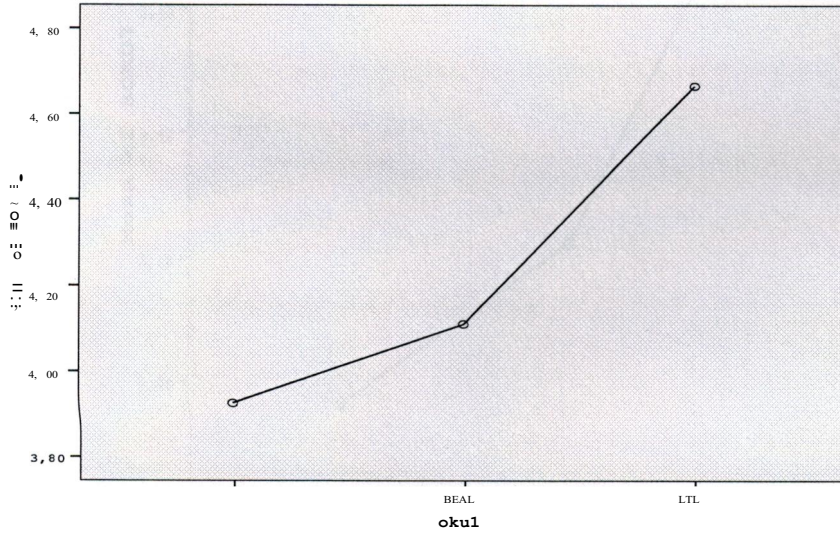
GÖRÜŞ FARKI BULUNAN SORULAR	GÖRÜŞ FARKI BULUNMAYAN SORULAR	TOPLAM
1, 7, 13, 17, 18 ;21, 22, 23, 25, 26, 27, 28, 29, 31	2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 19, 24, 30, 32,	32

4.2. Araştırmaya Dahil Okullar ve Öğretmenlere Yönelik Analiz Sonuçları

4.2.1. Orta Öğretim Kademesindeki Öğretmenlerin Denetim Yeterliliğine Göre Algıları Ne Yöndedir.

4.2.2.1. Bir Eğitim Yılı Süresinde Ne Kadar Sıklıkta Denetlenmesi İle İlgili Dağılım

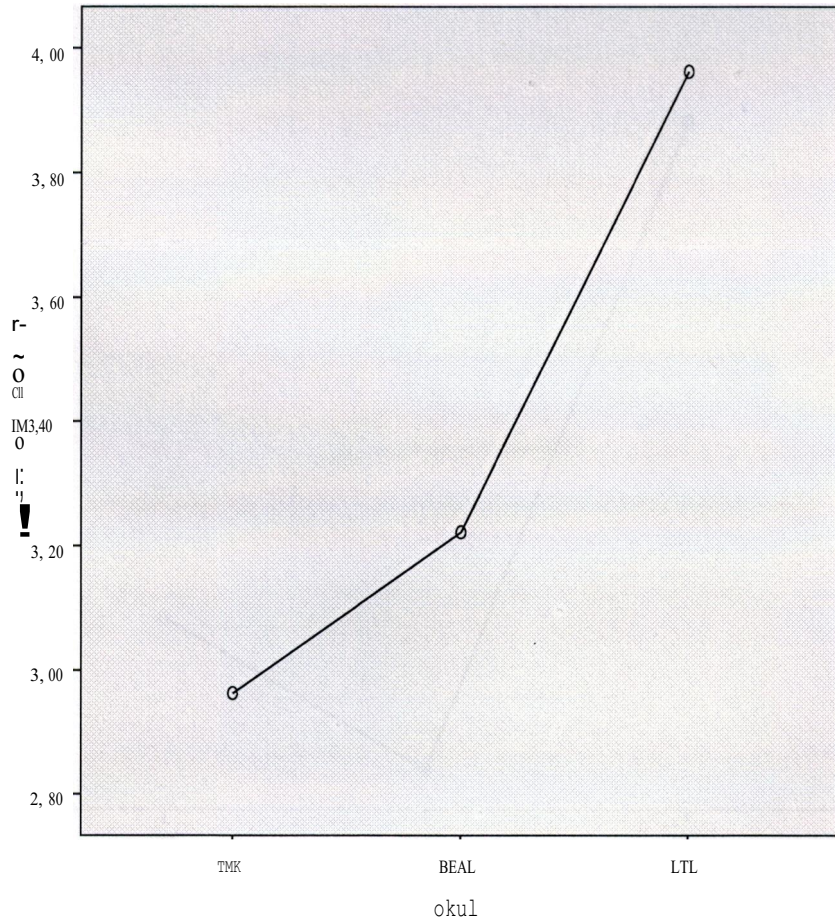
I. Sırada yer alan "Bir eğitim yılı süresinde ne kadar sıklıkta denetleniyorsunuz?" yönündeki görüş ile ilgili T.M.K, B.E.A.L, L.T.L gurupları gurupları arasında anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır. Bu düşünceye 4,6667 ortalama ile en yüksek L.T.L. grubu öğretmenlerin katıldığı saptanmıştır. B.E.A.L. 4,1111 ortalama ile ikinci sırada yer alırken, bu grubu T.M.K. grubu öğretmenleri 3,9259 izlemektedir. L.T.L. grubu öğretmenleri denetim sıklığını yoğun olduğunu, T.M.K grubu öğretmenleri ise yeterince yoğun olmadığını düşünmektedirler. B.E.A.L. öğretmenleri ise L.T.L grubu kadar yoğun olmamakla birlikte denetimin yoğun olduğu düşünceye katılmaktadırlar. Bu sonuç yabancı dil ağırlıklı eğitim veren T.M.K' da en az katılım olmasının nedeni, denetmenler arasında yabancı dilde verilen tüm derslerle ilgili denetmen sayısının yetersiz olması ve bu nedenle denetimin çok fazla yapılamamasından kaynaklanmaktadır

Şekil 1: Bir eğitim yılı süresinde ne kadar sıklıkta denetleniyorsunuz?.

4.2.1.2. Denetmen, Otoritesinin Varlığı İle İlgili Dağılım

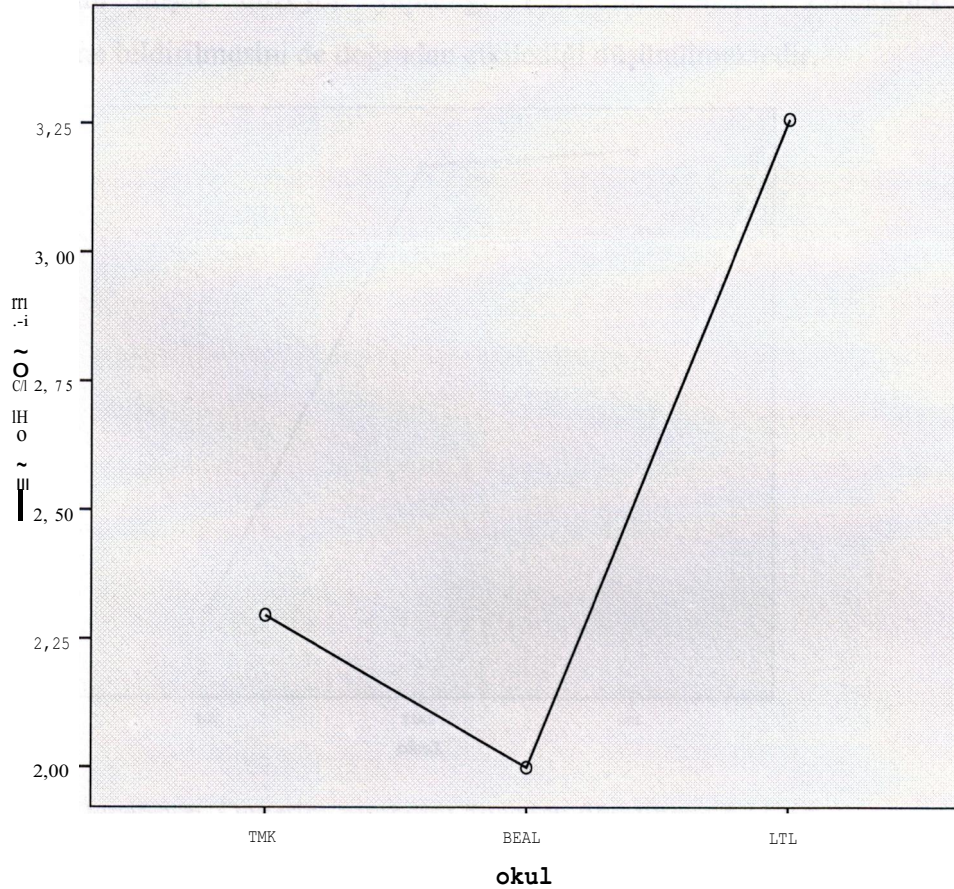
7.Sırada yer alan "denetmen otoritesinin varlığını hissettirir" yönündeki görüş- ile ilgili T.M.K, B.E.A.L, L.T.L gurupları gurupları arasında anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır. Bu düşünceye 3,9630 ortalama ile en yüksek L.T.L. grubu öğretmenlerin katıldığı saptanmıştır. B.E.A.L. 3,2222 ortalama ile ikinci sırada yer alırken, bu grubu T.M.K. grubu öğretmenleri 2,9630 izlemektedir. L.T.L. grubu öğretmenleri denetmen otoritesinin yoğun olduğunu, B.E.A.L. grubu öğretmenleri ise yeterince yoğun olmadığını düşünmektedirler. T.M.K. öğretmenleri ise L.T.L grubu kadar yoğun olmamakla birlikte denetmen otoritesinin olduğu düşüncesine katılmaktadırlar.Bu sonuç en fazla denetim gören L.T.L. grubu öğretmenlerinin, denetim otoritesini de en fazla hissetmelerine sebep olmaktadır.

Şekil 2: Denetmen, otoritesinin varlığını hissettirir.

4.2.1.3.Denetim Sürecinde Milli Eğitim Ve Kültür Bakanlığının Koyduğu Kurallar Uygulanmasıyla İlgili Dağılım

13. Sırada yer alan "Denetim sürecinde Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığının koyduğu kurallar uygulanır." yönündeki görüş ile ilgili T.M.K, B.E.A.L, L.T.L gurupları gurupları arasında anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır. Bu düşünceye 3,2593 ortalama ile en yüksek L.T.L. grubu öğretmenlerin katıldığı saptanmıştır. T.M.K 2,2963 ortalama ile ikinci sırada yer alırken, bu grubu B.E.A.L grubu öğretmenleri 2,0000 izlemektedir. L.T.L. grubu öğretmenleri denetim sürecinde Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığının koyduğu kuralların uygulandığını, T.M.K grubu öğretmenleri ise yeterince uygulanmadığını düşünmektedirler. B.E.A.L. öğretmenleri ise yeteri kadar uygulanmadığı düşüncesinde görüş bildirmektedirler. Bu sonuç denetimin yüksek seviyede yapıldığı L.T.L.de M.E.B.'in koyduğu kuralların uygulanma düzeyinin T.M.K. ve B.E.A.L.'den daha fazla olmasına neden olmaktadır.

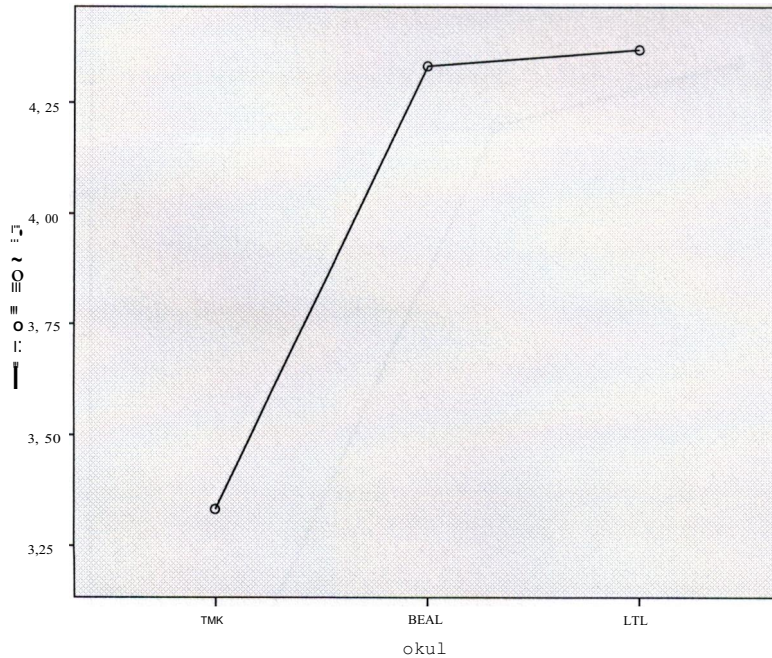

Şekil 3: Denetim sürecinde Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığının koyduğu kurallar uygulanır.

4.2.2. Orta Öğretim Kademesindeki Öğretmenlerin Klinik Denetim Modeline Göre Algıları Ne Yöndedir

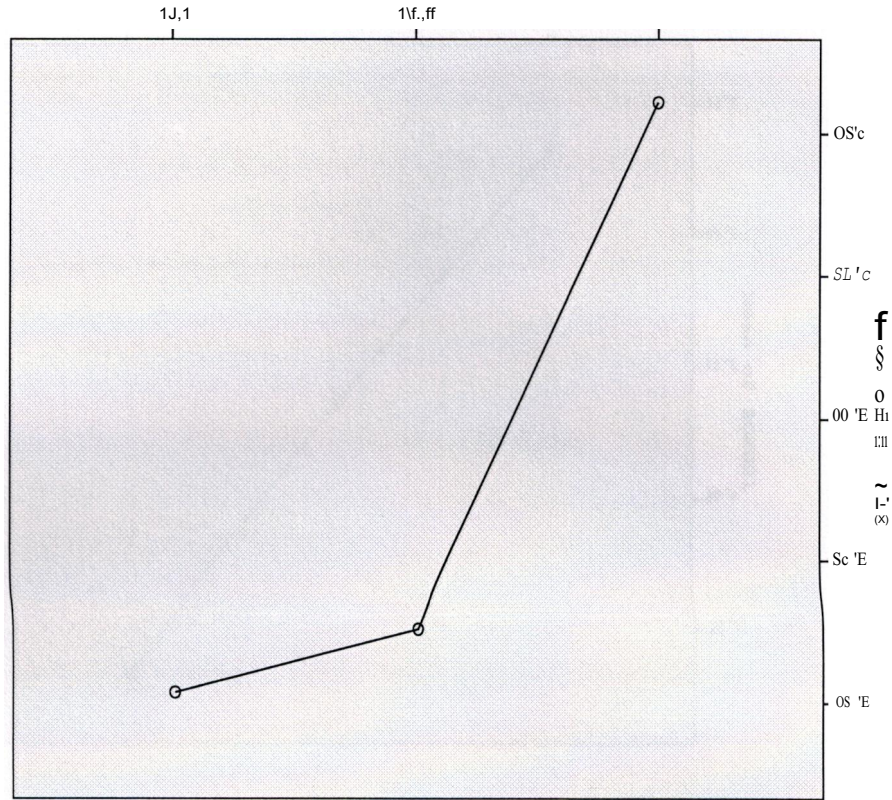
4.2.2.1. Denetmen, Denetim Zamanını Önceden Öğretmene Bildirir Yönündeki Dağılım

17. Sırada yer alan ".Denetmen, Denetim zamanını önceden öğretmene bildirir" yönündeki görüş ile ilgili T.M.K, B.E.A.L, L.T.L gurupları gurupları arasında anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır. Bu düşünceye 4,3704 ortalama ile en yüksek L.T.L. grubu öğretmenlerinin katıldığı saptanmıştır. B.E.A.L. 4,3333 ortalama ile ikinci sırada yer alırken, bu grubu T.M.K. grubu öğretmenleri 3,3333 izlemektedir. L.T.L. grubu öğretmenleri denetim zamanının öğretmene önceden bildirildiğini, B.E.A.L. grubu öğretmenleri ise çoğu zaman bildirildiğini düşünmektedirler. T.M.K._ öğretmenleri ise L.T.L grubu kadar sık olmamakla birlikte denetim zamanının önceden bildirildiği düşüncesine katılmaktadırlar. Bu sonuç Denetimin düşük düzeyde yapıldığı T.M.K.da denetim zamanının önceden öğretmene bildirilmesini de doğrudan etkilediği düşünülmektedir.

Şekil 4: Denetmen, Denetim zamanını önceden öğretmene bildirir.

Şekil 5: Denetmen, Ders gözleminden önce öğretmenle birebir görüşür.

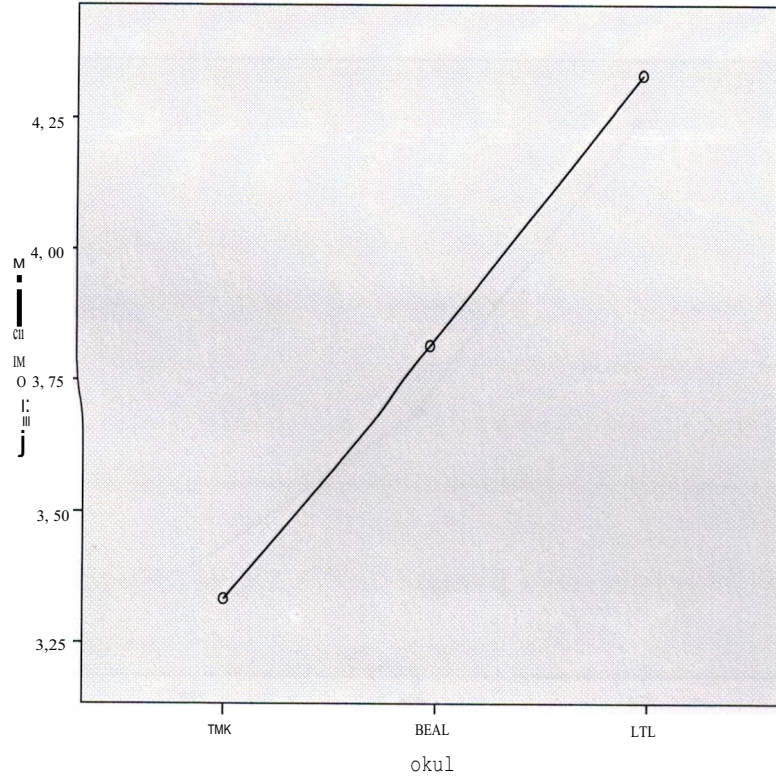
j!PgPfguurnunsnp !~!PgIPilg irnp~op gp !li!,(gzn.pguisn.ig3 j!qgj!q 1J!Ugimig~g
giuguuigugp t?P"XJ.Afl 1~1p{Idt?A gp,(gzn.p)Jn.SU.P ~!igugp ônuos ns: ·implt?Pft?Ul{llt?){
gl!sg:,unsnp 1~1puidt?A u!liguisn.ig3 gPf!Il!q t?PfBurnuio impt?){ !~!Pfgxg3
gs! nqnif)I"W"l "jgP!PgP[guiunsnp lUl~lpt?UIJO ~OA g:,u1lgig,(gs! !lgiuguig~g
nqruf TV"ff S: '!ti!lg!){!Pj!ISgl)lg6jg3 jl?pt?){ !Jglg,(!,(guisn.ig3 j!qgj!q giuguig~g
oouo ugp~gizg3 srop u!Uguiguga !lgiuguig~g nqruf "TL'T ·11pgP[gingiz!
tttf Z: !Jg{UgUilg~Q nqnif ")I"W".L nqruf nq 'Ug)jJlt? jg,(apans !:JUPf! g!
t?llrn{l?lJO tülf££ "TV'H'H :jl1slurut?idt?s 1~1p{lll?){ U!Jgpung~g nqruf "I'L"l)gS){U-A
uo gl! aurapnio S ■8t'£ g,(g:,unsnp ns: "jl!S1uimidt?S ~np10){ll?J j!q qurniw t?pmSt?in
1n1ldru3 trajdnmf "I'L'T 'TV"ffS: 'I"y\fl !l!3l! gl! sn.ig3 Pfgpunug,(:,jnsn.ig3
j!qgj!q giuguig~g oouo ugpuluglzlz3 sjga 'ugunguga :, imJt? jg,(t?pt?jlS :g1

Wlfl~BO ptapunug.x

.!!S!!IQ~ .!lqa.im: ;JfU;JWJ;Jl~Q ;JJUQ uapU!ffl;JfZQ~ S.l;JO 'U;JWJ;JU;JO "Z"Z"Z"t'

4.2.2.3. Denetmen, Öğretmene Yapacağı Denetimin Amaçlarını Açıklar Yönündeki Dağılım

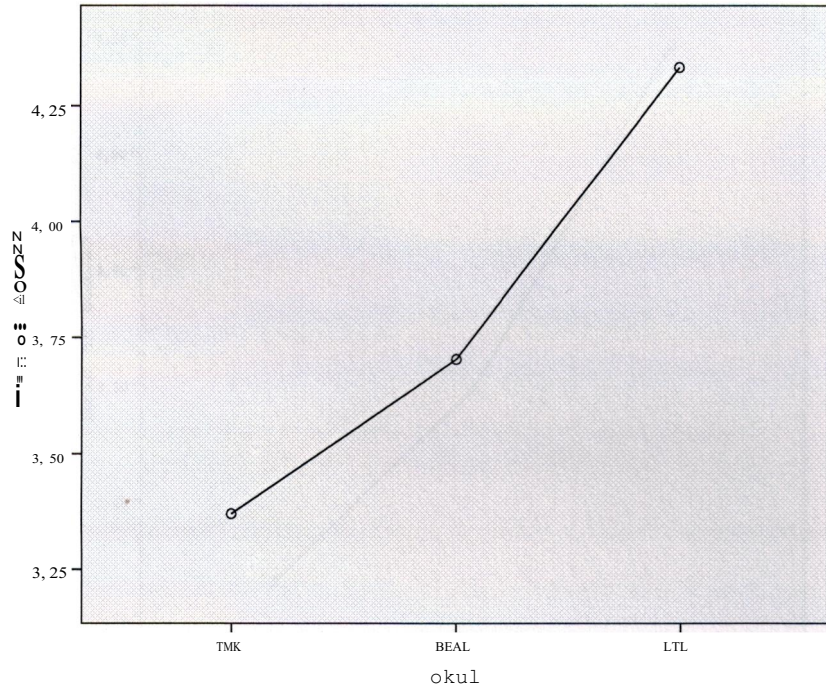
21. Sırada yer alan "Denetmen, Öğretmene yapacağı denetimin amaçlarını açıklar.." yönündeki görüş ile ilgili T.M.K, B.E.A.L, L.T.L gurupları gurupları arasında anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır. Bu düşünceye 4,3333 ortalama ile en yüksek L.T.L. grubu öğretmenlerin katıldığı saptanmıştır. B.E.A.L. 3,8148 ortalama ile ikinci sırada yer alırken, bu grubu T.M.K. grubu öğretmenleri 3,3333 izlemektedir. L.T.L. grubu öğretmenleri denetimin amaçlarını fazlasıyla açıklayıcı olduğunu, B.E.A.L. grubu öğretmenleri ise yeterince açık olmadığını düşünmektedirler. T.M.K. öğretmenleri ise L.T.L. grubu kadar açıklayıcı olmamakla birlikte açıklamanın yapıldığı düşüncesine katılmaktadırlar. Bu sonuç denetimin düşük düzeyde yapıldığı T.M.K. da denetimin amaçlarının açıklanma düzeyinin denetimin sıklığıyla ve yapılan birebir görüşmelerle ilgili olduğu düşünülmektedir.

Şekil 6: Denetmen, Öğretmene yapacağı denetimin amaçlarını açıklar.

4.2.2.4. Öğretmene, Denetim Sürecinde, Denetmen Olarak Kendisinin Rol Ve İşlevlerini Açıklar Yönündeki Dağılım

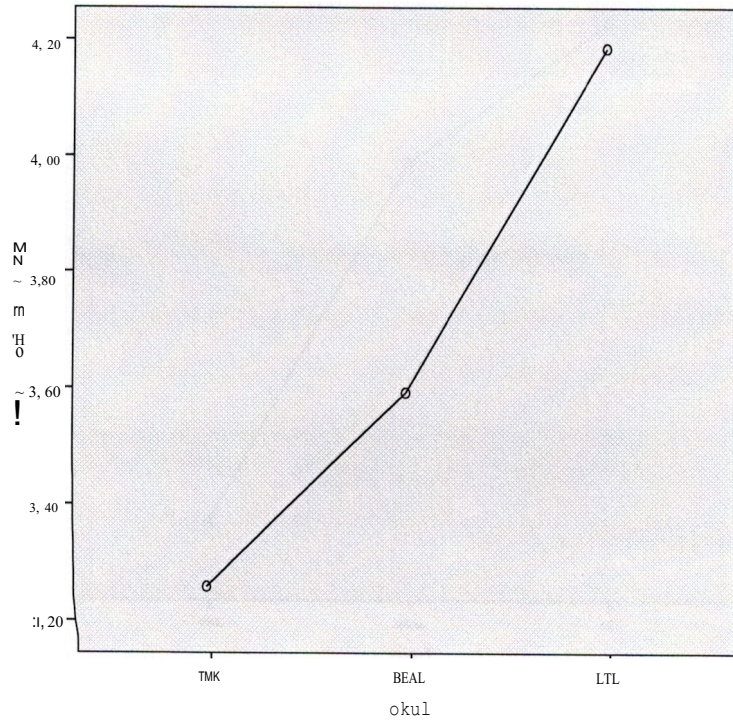
22.Sırada yer alan "Denetmen, Öğretmene, denetim sürecinde, denetmen olarak kendisinin rol ve işlevlerini açıklar. yönündeki görüş ile ilgili T.M.K, B.E.A.L, L.T.L gurupları gurupları arasında anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır. Bu düşünceye 4,3333 ortalama ile en yüksek L.T.L. grubu öğretmenlerinin katıldığı saptanmıştır. B.E.A.L. 3,7037 ortalama ile ikinci sırada yer alırken, bu grubu T.M.K. grubu öğretmenleri 3,3704 izlemektedir. L.T.L. grubu öğretmenleri denetmenler' in rol ve işlevlerini kendilerine yeteri kadar açıkladığını, B.E.A.L grubu öğretmenleri ise yeterince açıklayıcı olmadığını düşünmektedirler. T.M.K öğretmenleri ise L.T.L grubu kadar açıklayıcı olmamakla birlikte denetmenin rolünü ve işlevlerini açıkladıkları düşüncesine katılmaktadırlar. Bu sonuç denetimin düşük düzeyde yapıldığı T.M.K. da denetmenin rol ve işlevlerini açıklanma düzeyinin denetimin sıklığıyla ve yapılan birebir görüşmelerle ilgili olduğu düşünülmektedir.

Şekil 7: Denetmen, Öğretmene, denetim sürecinde, denetmen olarak kendisinin rol ve işlevlerini açıklar.

4.2.2.5. Denetmen, Öğretmene, Denetim Sürecinde, Öğretmenin Rol Ve İşlevlerini Açıklar Yönündeki Dağılım

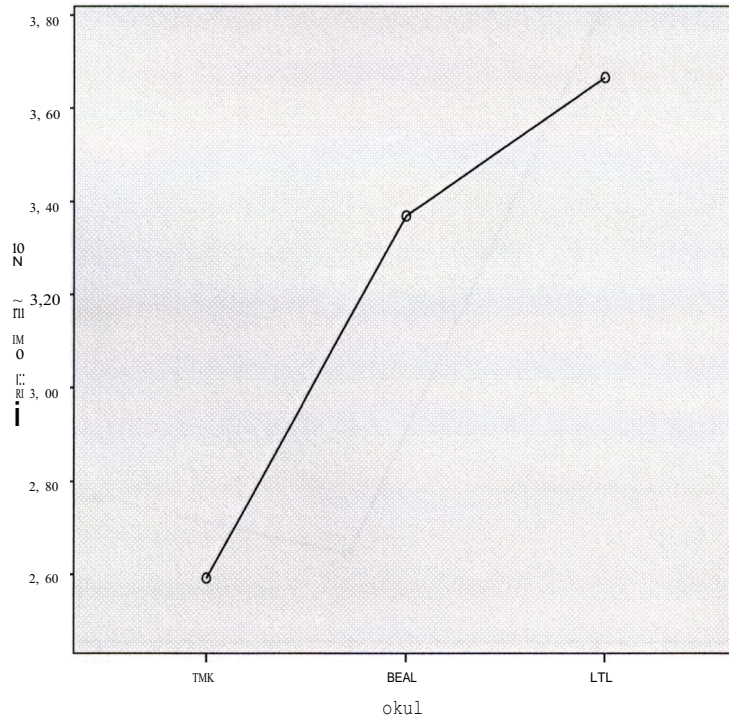
23.Sırada yer alan ".Denetmen, Öğretmene, denetim sürecinde, öğretmenin rol ve işlevlerini açıklar, yönündeki görüş ile ilgili T.M.K, B.E.A.L, L.T.L gurupları gurupları arasında anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır. Bu düşünceye 4,1852 ortalama ile en yüksek L.T.L. grubu öğretmenlerin katıldığı saptanmıştır. B.E.A.L. 3,5926 ortalama ile ikinci sırada yer alırken, bu grubu T.M.K. grubu öğretmenleri 3,2593 izlemektedir. L.T.L. grubu öğretmenleri çoğu zaman açıkladığını, B.E.A.L. grubu öğretmenleri, ise genellikle açıkladığını düşünmektedirler. T.M.K. öğretmenleri ise L.T.L grubu kadar yoğun olmamakla birlikte denetmenin, öğretmene, rol ve işlevlerini açıkladığı düşüncesine katılmaktadırlar. Bu sonuç denetimin düşük düzeyde yapıldığı T.M.K. da öğretmenin rol ve işlevlerini açıklanma düzeyinin denetimin sıklığıyla ve yapılan birebir görüşmelerle ilgili olduğu düşünülmektedir.

Şekil 8: Denetmen, Öğretmene, denetim sürecinde, öğretmenin rol ve işlevlerini açıklar

4.2.2.6. Gözlemlenecek Ders İle İlgili Öğretmenin Hedeflerini Açıklamasına Fırsat Verir Yönündeki Dağılım

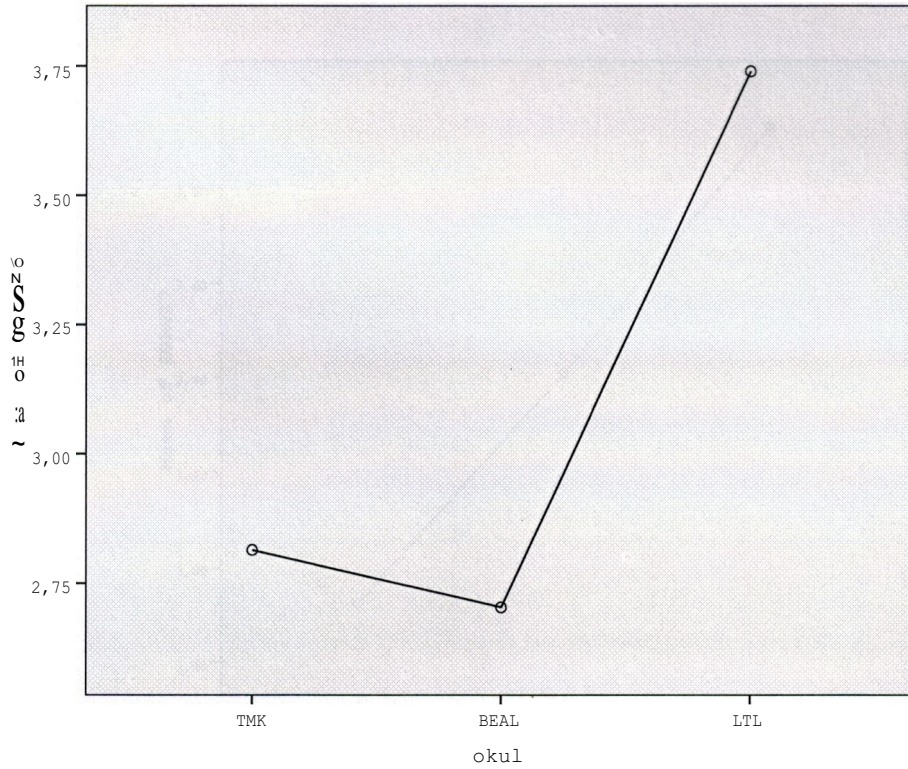
25.Sırada yer alan "Denetmen, Gözlemlenecek ders ile ilgili öğretmenin hedeflerini açıklamasına fırsat verir.." yönündeki görüş ile ilgili T.M.K, B.E.A.L, L.T.L gurupları gurupları arasında anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır. Bu düşünceye 3,6667 ortalama ile en yüksek L.T.L. grubu öğretmenlerin katıldığı saptanmıştır. B.E.A.L. 3,3704 ortalama ile ikinci sırada yer alırken, bu grubu T.M.K. grubu öğretmenleri 2,5926 izlemektedir. L.T.L. grubu öğretmenleri çoğu zaman, B.E.A.L grubu öğretmenleri ise zaman zaman fırsat verdiğini düşünmektedirler. T.M.K. öğretmenleri ise L.T.L grubu kadar olmamakla birlikte hedeflerini açıklama fırsatı vermesi düşüncesine katılmaktadırlar. Bu sonuç denetimin düşük düzeyde yapıldığı T.M.K. da öğretmenin hedeflerini açıklanma düzeyinin denetimin sıklığıyla ve yapılan birebir görüşmelerle ilgili olduğu düşünülmektedir.

Şekil 9: Denetmen, Gözlemlenecek ders ile ilgili öğretmenin hedeflerini açıklamasına fırsat verir

4.2.2.7. Öğretmenin, Gözlemlenecek Derse Ait Ders Planını İnceler Yönündeki Dağılım

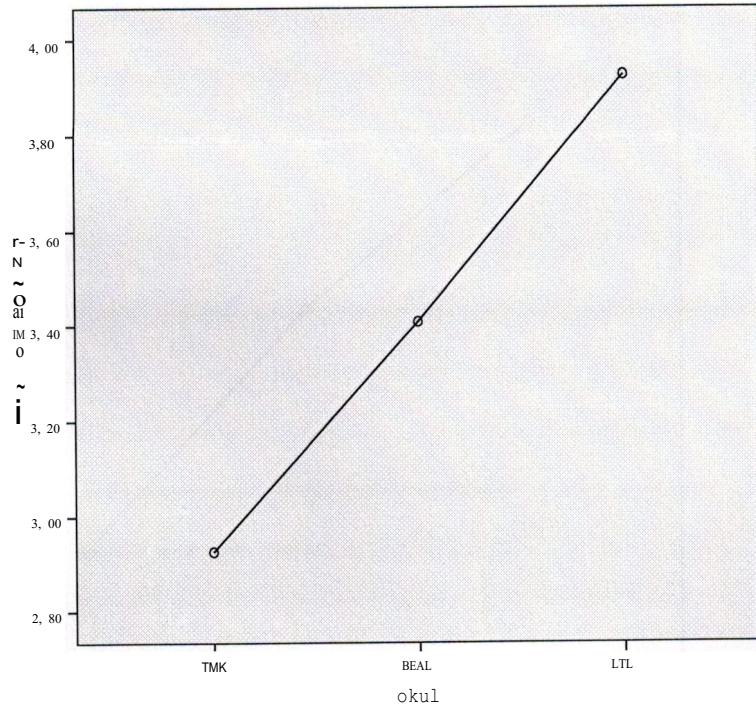
26.Sırada yer alan ".Denetmen, Öğretmenin, gözlemlenecek derse ait ders planını inceler." yönündeki görüş ile ilgili T.M.K, B.E.A.L, L.T.L gurupları gurupları arasında anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır. Bu düşünceye 3,7407 ortalama ile en yüksek L.T.L. grubu öğretmelerinin katıldığı saptanmıştır. T.M.K. 2,8148 ortalama ile ikinci sırada yer alırken, bu grubu B.E.A.L. grubu öğretmenleri 2,7037 izlemektedir. L.T.L. grubu öğretmenleri çoğu zaman denetim planlarının incelendiğini, T.M.K grubu öğretmenleri ise yeterince incelendiğini düşünmektedirler. B.E.A.L. öğretmenleri ise L.T.L grubu kadar yoğun olmamakla birlikte planlarının incelendiği yönündeki düşünceye katılmaktadırlar. Bu sonuç denetimin en fazla yapıldığı L.T.L.'de derse ait planların daha yoğun incelenmesi denetimin sıklığı ve birebir görüşmelerle bağlantılı olduğu düşünülmektedir.

Şekil 10: Denetmen, Öğretmenin, gözlemlenecek derse ait ders planını inceler.

4.2.2.8. Öğretmene Yapacağı Dersle İlgili Her Etkinliği Adım Adım Gerekçeleri İle Birlikte Açıklama Fırsat Verir Yönündeki Dağılım

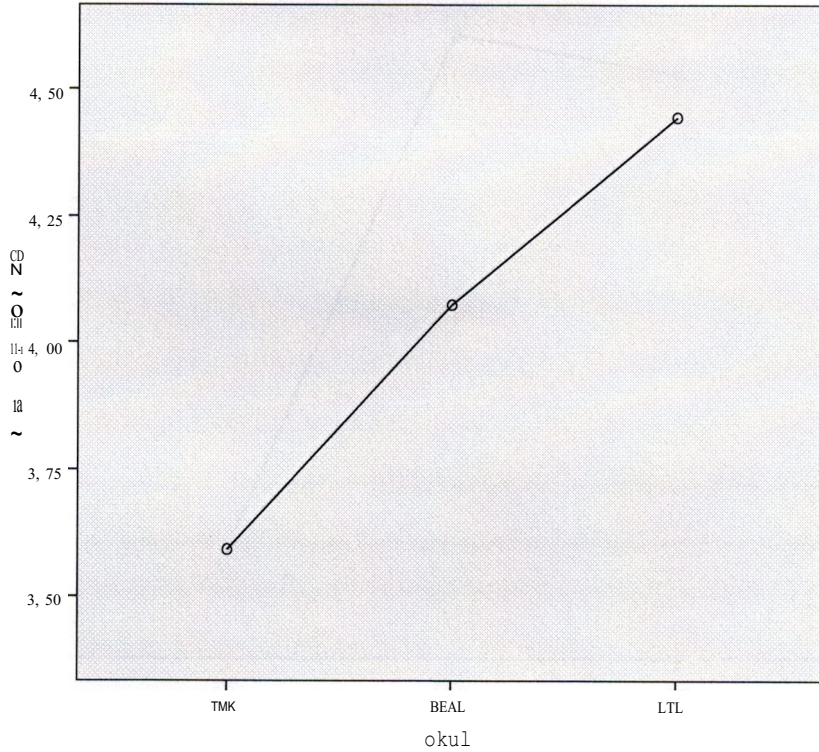
27.Sırada yer alan "Denetmen, Öğretmene yapacağı dersle ilgili her etkinliği adım adım gerekçeleri ile birlikte açıklama fırsatı verir.." yönündeki görüş ile ilgili T.M.K, B.E.A.L, L.T.L gurupları gurupları arasında anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır. Bu düşünceye 3,9259 ortalama ile en yüksek L.T.L. grubu öğretmenlerin katıldığı saptanmıştır. B.E.A.L. 3,4074 ortalama ile ikinci sırada yer alırken, bu grubu T.M.K. grubu öğretmenleri 2,9259 izlemektedir. L.T.L. grubu öğretmenleri çoğu zaman, B.E.A.L. grubu öğretmenleri ise zaman zaman olduğunu düşünmektedirler. B.K.A.L. öğretmenleri ise L.T.L grubu kadar yoğun olmamakla birlikte gerekçeleri adım adım açıklar düşüncesine katılmaktadırlar. Bu sonuç denetimin düşük düzeyde yapıldığı T.M.K. da öğretmenin etkinliğini açıklanma düzeyinin yapılan birebir görüşmelerin yetersizliğiyle ilgili olduğu düşünülmektedir.

Şekil 11: Denetmen, Öğretmene yapacağı dersle ilgili her etkinliği adım adım gerekçeleri ile birlikte açıklama fırsat verir.

4.2.2.9, Öğretmenle Birlikte Örnek Bir Ders Planı Hazırlar Yönündeki Dağılım

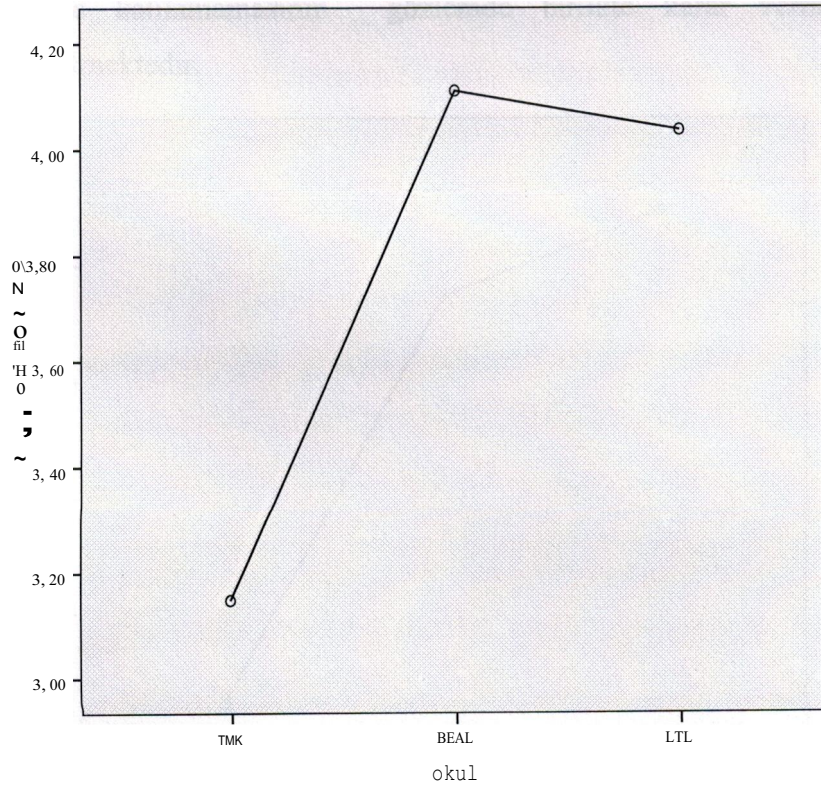
28.Sırada yer alan "Denetmen, Öğretmenle birlikte örnek bir ders planı hazırlar.." yönündeki görüş ile ilgili T.M.K, B.E.A.L, L.T.L gurupları gurupları arasında anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır. Bu düşünceye 4,4444 ortalama ile en yüksek L.T.L. grubu öğretmenlerin katıldığı saptanmıştır. B.E.A.L. 4,0741 ortalama ile ikinci sırada yer alırken, bu grubu T.M.K. grubu öğretmenleri 3,5926 izlemektedir. L.T.L. grubu öğretmenleri büyük çoğunluk olarak, B.E.A.L. grubu öğretmenleri ise çoğunlukla birlikte hazırladıklarını düşünmektedirler. T.M.K. öğretmenleri ise L.T.L grubu kadar çoğunlukta olmamakla birlikte örnek ders planının birlikte hazırlarlar düşüncesine katılmaktadırlar. Bu sonuç yabancı dil ağırlıklı eğitimveren T.MK'da en az katılım olmasının nedeni, denetmenler arasında yabancı dilde verilen tüm derslerle ilgili denetmen sayısının yetersiz olması ve bu nedenle denetmen örnek planı öğretmenle yapacak yeterli zamanı elde edememesinden kaynaklanmaktadır.

Şekil 12: Denetmen, Öğretmenle birlikte örnek bir ders planı hazırlar.

4.2.2.10. Gözlemlenecek Dersin Zamanını Öğretmenle Birlikte Belirler Yönündeki Dağılım

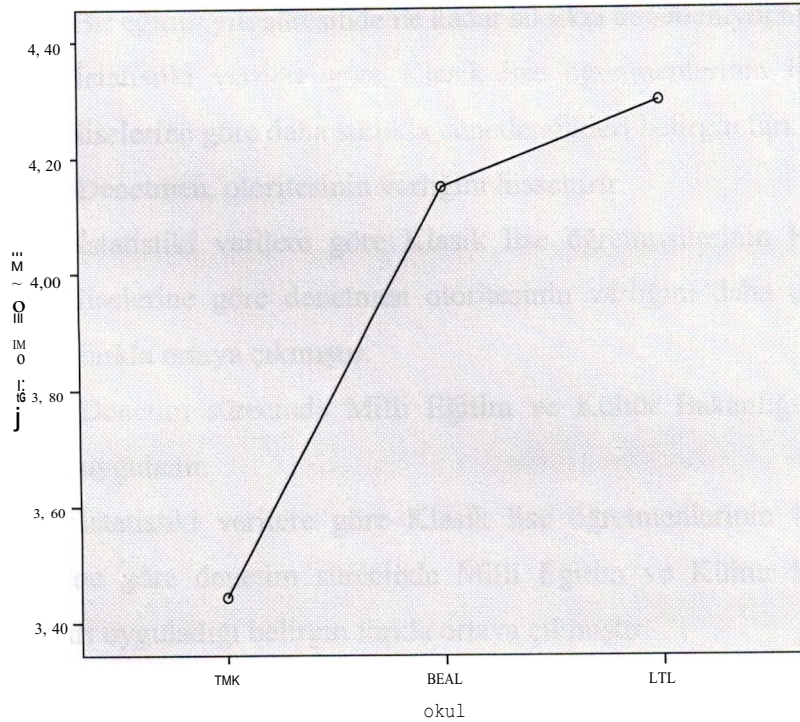
29.Sırada yer alan ".Denetmen, Gözlemlenecek dersin zamanım öğretmenle birlikte belirler" yönündeki görüş ile ilgili T.M.K, B.E.A.L, L.T.L gurupları gurupları arasında anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır. Bu düşünceye 4,1111 ortalama ile en yüksek B.E.A.L. grubu öğretmenlerin katıldığı saptanmıştır. L.T.L. 4,0370 ortalama ile ikinci sırada yer alırken, bu grubu T.M.K. grubu öğretmenleri 3,1481 izlemektedir. B.E.A.L. grubu öğretmenleri çoğu zaman , L.T.L. grubu öğretmenleri ise genellikle diye düşünmektedirler. T.M.K. öğretmenleri ise B.E.A.L. grubu kadar yoğun olmamakla birlikte denetim zamanını denetmenle birlikte belirlerler düşüncesine katılmaktadırlar. Bu sonuç denetimin düşük düzeyde yapıldığı T.M.K. gözlemlenecek dersin zamanının öğretmenle belirlenmesinin denetimin sıklığıyla ve yapılan birebir görüşmelerle ilgili olduğu düşünülmektedir.

Şekil 13: Denetmen, Gözlemlenecek dersin zamanım öğretmenle birlikte belirler.

4.2.2.11. Gözlemde Nelere Dikkat Edileceğine Öğretmenle Birlikte Karar Verir Yönündeki Dağılım

31.Sırada yer alan ".Denetmen, Gözlemde nelere dikkat edileceğine öğretmenle birlikte karar verir." yönündeki görüş ile ilgili T.M.K, B.E.A.L, L.T.L gurupları gurupları arasında anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır. Bu düşünceye 4,2963 ortalama ile en yüksek L.T.L. grubu öğretmenlerin katıldığı saptanmıştır. B.E.A.L. 4,1481 ortalama ile ikinci sırada yer alırken, bu grubu T.M.K. grubu öğretmenleri 3,4444 izlemektedir. L.T.L. grubu öğretmenleri çoğu zaman , B.E.A.L grubu öğretmenleri ise yeterince olmadığını düşünmektedirler. T.M.K. öğretmenleri ise L.T.L grubu kadar yoğun olmamakla birlikte karar verme düşüncesine katılmaktadırlar. Bu sonuç yabancı dil ağırlıklı eğitim veren T.M.K'da en az katılım olmasının nedeni, denetmenler arasında yabancı dilde verilen tüm derslerle ilgili denetmen sayısının yetersiz olması denetmelerin öğretmenle birlikte yeteri kadar gözleme katılamamasının gözlemde birlikte karar vermelerini engellediği düşünülmektedir.

Şekil 14: Denetmen, Gözlemde nelere dikkat edileceğine öğretmenle birlikte karar verir.

BÖLÜM5

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmanın özeti, elde edilen bulgular ve bulgulara dayalı olarak geliştirilen öneriler yer almaktadır.

Sonuç:

K.K.T.C. Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı'nda görevli öğretmenlerin eğitim denetimi algılamalarını belirlemek amacı ile anket yöntemi uygulanmıştır. Uygulanan anket sonucu elde edilen veriler öğretmenlerin denetim algılamalarını üç grup T.M.K, B.E.A.L ve L.T.L. arasındaki ilişkiyi belirlemek amacı ile Anova testi uygulanmıştır. Anketin bulgularından elde edilen sonuçlar aşağıda belirtilmiştir.

Orta öğretim kademesindeki öğretmenlerin denetim yeterliliğine yönelik algılanan yöndedir?

Bu bölüm için ankette 16 soru sorulmuş ve istatistiki verilere göre okullar arasında 3 soruda belirgin farklılık bulunmuştur. Bunlar:

Bir eğitim yılı süresinde ne kadar sıklıkta denetleniyorsunuz?

1. İstatistiki verilere göre Klasik lise öğretmenlerinin Kolejlere ve Anadolu liselerine göre daha sıklıkla denetlendikleri belirgin farkla ortaya çıkmıştır.
2. Denetmen, otoritesinin varlığını hissettirir.

İstatistiki verilere göre Klasik lise öğretmenlerinin Kolejlere ve Anadolu liselerine göre denetmen otoritesinin varlığını daha çok hissettiği belirgin farkla ortaya çıkmıştır.

3. Denetim sürecinde Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığının koyduğu kuralları uygulanır.

İstatistiki verilere göre Klasik lise öğretmenlerinin Kolejlere ve Anadolu liselerine göre denetim sürecinde Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığının koyduğu kuralları uyguladığı belirgin farkla ortaya çıkmıştır.

Elde edilen sonuçlara göre Klasik lise öğretmenleri Kolejlere ve Anadolu liselerine göre belirgin bir farkla orta öğretim kademesindeki öğretmenlerin denetiminin yeterli olduğunu algılamaktadırlar.

Orta ğretim kademesindeki ğretmenlerin Klinik Denetim modeline yönelik algıları ne yöndedir?

Bu bölüm için ankette 16 soru sorulmuş ve 11 soruda okullar arasında belirgin farklılık bulunmuştur.

1. Denetmen, Denetim zamanını önceden öğretmene bildirir.

İstatistiki verilere göre Klasik liselere ve Anadolu liselerine denetmen tarafından denetim zamanı önceden bildirilirken; Kolejlerde bildirilmemektedir.

2. Denetmen, Ders gözleminden önce öğretmenle birebir görüşür.

İstatistiki verilere göre Klasik liselerde ve Anadolu liselerinde denetmen ders gözleminden önce öğretmenle birebir görüşürken; Kolejlerde grşmemektedir.

3. Denetmen, ğretmene yapacağı denetimin amaçlarını açıklar.

İstatistiki verilere göre Klasik liselerde ve Anadolu liselerinde denetmen öğretmene yapacağı denetimin amaçlarını açıklarken; Kolejlerde açıklamamaktadır.

4. Denetmen, ğretmene, denetim sürecinde, denetmen olarak kendisinin rol ve işlevlerini açıklar.

İstatistiki verilere göre Klasik liselerde ve Anadolu liselerinde denetmen öğretmene kendisinin rol ve işlevlerini açıklarken; Kolejlerde açıklamamaktadır.

5. Denetmen, ğretmene, denetim sürecinde, öğretmenin rol ve işlevlerini açıklar.

İstatistiki verilere göre Klasik liselerde ve Anadolu liselerinde denetmen öğretmene denetim sürecinde öğretmenin rol ve işlevlerini açıklarken; Kolejlerde açıklamamaktadır.

6. Denetmen, Gözlemlenecek ders ile ilgili öğretmenin hedeflerini açıklamasına fırsat verir.

İstatistiki verilere göre Klasik liselerde ve Anadolu liselerinde denetmen gözlemlenecek ders ile ilgili öğretmenin hedeflerini açıklamasına fırsat verirken; Kolejlerde hedeflerini açıklamalarına fırsat vermemektedir.

7. Denetmen, Öğretmenin, gözlemlenecek derse ait ders planını inceler.

İstatistiki verilere göre Klasik liselerde ve Kolejlerde denetmen öğretmenin gözlemlenecek ders planını incelerken; Anadolu liselerinde incelememektedir.

8. Denetmen, Öğretmene yapacağı dersle ilgili her etkinliği adım adım gerekçeleri ile birlikte açıklama fırsat verir.

İstatistiki verilere göre Klasik liselerde ve Anadolu liselerinde denetmen öğretmene yapacağı dersle ilgili her etkinliği adım adım gerekçeleri ile birlikte açıklama fırsatı verirken; Kolejlerde vermemektedir.

9. Denetmen, Öğretmenle birlikte örnek bir ders planı hazırlar.

İstatistiki verilere göre Klasik liselerde ve Anadolu liselerinde denetmen öğretmenle birlikte örnek ders planını hazırlarken; Kolejlerde hazırlamamaktadır.

10. Denetmen, Gözlemlenecek dersin zamanını öğretmenle birlikte belirler.

İstatistiki verilere göre Klasik liselerde ve Anadolu liselerinde denetmen gözlemlenecek dersin zamanını öğretmenle birlikte belirlerken; Kolejlerde belirlememektedirler.

11. Denetmen, Gözlemde nelere dikkat edileceğine öğretmenle birlikte karar verir.

İstatistiki verilere göre Klasik liselerde ve Anadolu liselerinde denetmen, gözlemde nelere dikkat edileceğine öğretmenle birlikte karar verirken; Kolejlerde birlikte karar vermemektedirler.

Elde edilen sonuçlara göre; Klasik lise ve Anadolu lisesi öğretmenleri, Klinik Denetimin uygulanabilirliğine, Kolej öğretmenlerine göre daha yoğun olarak katılmaktadırlar.

Öneriler:

1. Araştırma bulgularına göre, denetmenler tarafından yapılan denetim uygulamaları Klinik denetimi yansıtmamaktadır. K.K.T.C. Eğitim bakanlığı tarafından orta eğitimdeki yönerge değişiklikleri yapılarak Klinik denetim uygulamaya konulmalıdır.
2. K.K.T.C Eğitim bakanlığına bağlı ortaöğretim kurumlarına bağlı okullarda, Denetmenler tarafından yapılan denetimin uygulamalarının istenilen seviyede olmaması ve standart bir uygulamanın bulunmamasından dolayı, denetmenlere klinik denetimle ilgili hizmet içi eğitim verilmelidir.
3. Denetmenler, denetim bittikten sonra bir sonraki denetimin tarihini öğretmenle birlikte belirlemelidir. Denetmenler, öğretmen öğretim becerileri konusunda istenilen seviyeye gelene kadar denetim döngüsüne devam etmelidir.
4. Araştırmacı tarafından klinik denetim temel ilkeleriyle çalışılmıştır. Diğer araştırmacılar tarafından klinik denetimin planlama görüşmesi, gözlem ve geri bildirim görüşmesi boyutlarına daha detaylı çalışılabilir ve geliştirilebilir.
5. Bu çalışmada, sadece öğretmen görüşleri üzerinde çalışılmıştır. Diğer araştırmacılar sınıf içi denetimlerden sorumlu ve yetkili birimler veya kişilerin görüşleri alınarak çalışmayı daha da geliştirebilirler.
6. Araştırmacı tarafından öğretmen görüşlerinin alındığı genel tarama modelinde bir çalışma yapılmıştır. Diğer araştırmacılar bu konuyu deneysel bir modelle araştırabilirler.
7. Etkileşime ve iletişime dayalı olan denetim etkinliklerinde teknolojik imkanlar kullanılmalı ve bu yönde gerekli alt yapı çalışmaları tamamlanmalıdır.
8. Denetim etkinliklerinde öğretmenin görev yaptığı ortamın özellikleri de göz önünde bulundurularak değerlendirilmelidir.

9. Denetim karşılıklı güvene, yeterli işbirliği ve doğal ortamda gözleme dayalı olmalıdır. Öğretmenin ve öğrencilerin kalitesi, başarısı ve mutluluğuna katkılar getirmelidir. Hem müdür ve hem de denetmenin öğretmeni ayn ayn denetlemesi yerine; birlikte, işbirliği ve eşgüdüm içinde öğretmen denetlenmelidir. Okulların ve öğretmenlerinin dışardan denetmenlerle denetlenmesi yerine, orta vadede yöneticiler gereğince yetiştirilerek, okul içinde rehberliğe dayalı bir denetim sistemi geliştirilebilir.

EKLER

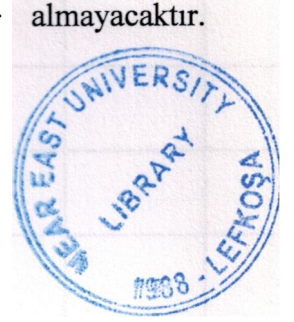
EK: 1

Anket Formu

Bu çalışma, K.K.T.C. Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı bünyesinde yer alan okullarda görev yapan öğretmenlerin eğitim denetimi konusundaki düşüncelerini belirlemek amacı ile düzenlenmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen veriler YDÜ, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Yönetimi, Denetimi, Ekonomisi ve Planlaması Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Programında tez çalışmamda kullanılacaktır.

Çalışmamda anketi yanıtlayanların kişisel bilgileri yer almayacaktır. Katkılarınız için teşekkür ederim. Saygılarımızla,

Hüseyin ERİŞMEN

BÖLÜMİ

Bu bölümde kişisel bilgilerinize ilişkin bazı genel sorular yer almaktadır. Lütfen her soruyu başındaki paranteze (x) işareti koyarak yanıtlayınız.

1. Okulun Adı: .
2. Öğretmen Sayısı: .
3. Yönetici Sayısı: .
4. Branşınız Nedir?
() Matematik b.() Fen Bilimleri c.() Sosyal Bilimler
d. () Yabancı Dil e.() Sanat ve Kültür
5. Meslekteki kaçınıcı yılınızdasınız?
a. () 1 - 5 yıl arası b.() 6- 10 yıl arası c.() 11 - 15 yıl arası
d. () 16 -20 yıl arası e.() 21 yıl ve üzeri

BÖLÜM2

Aşağıda yer alan yanıtlardan sizce uygun olanı X ile işaretleyiniz

S.N o	ANKET	HER ZAMAN	ORTADAN ÇOK	ORTA SIKLIKTA	ORTADAN AZ	HiÇBiR ZAMAN
	Orta öğretim kademesindeki öğretmenlerin denetim yeterliliğine yönelik algıları ne yöndedir?					
1	Bir eğitim yılı süresinde ne kadar sıklıkta denetleniyorsunuz?					
2	Öğretmenin, öğretim etkinliğini geliştirebilmesi için geri bildirimde bulunur					
3	Ders içi denetim ne kadar sıklıkta yapılmalıdır?					
4	Ders içi denetim sırasında denetmeninizin derse katılmasını ister misiniz?					
5	Ders içi denetim sırasında denetmenim dersime müdahale eder.					
6	Denetmen, sorunların ortak anlayışla çözülmesi taraftarıdır.					
7	Denetmen, otoritesinin varlığını hissettirir.					
8	Denetmen, öğretmenlere güven hissettirir.					
9	Denetmenler, öğretmenlerin performansını değerlendirir.					
10	Denetmenler, konularında bilgi sahibidirler.					
11	Öğretmenler okul içindeki denetime önem verir.					
12	Denetmenler inisiyatif sahibidir.					
13	Denetim sürecinde Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığının koyduğu kurallar uygulanır.					
14	Denetmen okul yönetimiyle işbirliği yapar.					
15	Denetmen, öğretmene değerlendirme kriterlerini açıklar.					
16	Denetmen sorunlarla ilgili çözüm önerilerinde bulunur.					

BÖLÜM3

Aşağıda yer alan yanıtlardan sizce uygun olanı X ile işaretleyiniz

S.No	ANKET	HER ZAMAN	ORTADAN ÇOK	ORTA SIKLIKTA	ORTADAN AZ	HİÇBİR ZAMAN
	Orta öğretim kademesindeki öğretmenlerin Klinik Denetim modeline yönelik algılan ne yöndedir?					
17	Denetmen, Denetim zamanını önceden öğretmene bildirir.					
18	Denetmen, Ders gözleminden önce öğretmenle birebir görüşür.					
19	Denetmen, Ders gözleminden önce öğretmenle birebir görüşmesini, öğretmenin kendisini rahat hissedeceği bir yerde yapar.					
20	Denetmen, Denetim planını öğretmenle birlikte yapar.					
21	Denetmen, Öğretmene yapacağı denetimin amaçlarını açıklar.					
22	Denetmen, Öğretmene, denetim sürecinde, denetmen olarak kendisinin rol ve işlevlerini açıklar.					
23	Denetmen, Öğretmene, denetim sürecinde, öğretmenin rol ve işlevlerini açıklar.					
24	Denetmen, Öğretmeni, öğretimle ilgili sorunlarını açıklaması için cesaretlendirir.					
25	Denetmen, Gözlemlenecek ders ile ilgili öğretmenin hedeflerini açıklamasına fırsat verir.					
26	Denetmen, Öğretmenin, gözlemlenecek derse ait ders planını sunar.					
27	Denetmen, Öğretmene, yapacağı dersle ilgili her etkinliği öğretmene, öğretmenin ile birlikte açıklar.					
28	Denetmen, Öğretmene, bir ders planını sunar.					
29	Denetmen, Öğretmene, bir ders planını sunar.					
30	Denetmen, Ders gözleminden önce öğretmenle görüşür.					
31	Denetmen, Gözleminden önce öğretmenle görüşür.					
32	Denetmen, Bir ders planını sunar.					

Tablo:2 Faktör Analizleri

1. ,741	9. ,744	17. ,566	25. ,824
2. ,609	10. ,712	18. ,763	26. ,827
3. ,673	11. ,725	19. ,784	27. ,809
4. ,728	12. ,759	20. ,665	28. ,791
5. ,702	13. ,776	21. ,841	29. ,778
6. ,689	14. ,729	22. ,826	30. ,746
7. ,608	15. ,791	23. ,866	31. ,823
8. ,779	16. ,804	24. ,770	32. ,758

EK:3

**KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
MİLLÎ EĞİTİM VE KÜLTÜR BAKANLIĞI
GENEL ORTAÖĞRETİM DAİRESİ MÜDÜRLÜĞÜ**

Sayı: GOÖ.0.00-35/07/08/A- Si 5 5

05.12.2007

Sayın Hüseyin Erişmen,
Müzik Öğretmeni
Bayraktar Ortaokulu
Lefkoşa.

İlgi: 05.12.2007 tarihli yazınız.

İlgi başvurunuz Talim ve Terbiye Dairesi tarafından incelenmiş olup Müdürlüğümüze bağlı okullarda görev yapan öğretmenlere yönelik hazırlanan "**Öğretmenlerin Eğitim Denetimine İlişkin Görüşleri**" konulu anket sorularının uygulanması uygun görülmüştür.

Ancak anketi uygulamadan önce, anketin uygulanacağı okulun bağlı bulunduğu Müdürlükle istişarede bulunulup, anketin ne zaman uygulanacağının birlikte saptanması gerekmektedir.

Anketi uyguladıktan sonra ise sonuçlarının Talim ve Terbiye Dairesi Müdürlüğü'ne ulaştırması gerektiğini bilgilerinize saygı ile rica ederim.

**Tülin Murat
Müdür Muavini**

TM/PC

Tel (90) (392) 228 3136- 228 8187
Fax (90) (392) 227 8639
E-mail meb@mebnet.net

Lefkoşa-KIBRIS

- Reavis, A.C. (1976) ."Clinical supervision: A timely approach", Educational Leadership. Feb.1976,
- Renkliler, Ayşe. İlköğretim Denetmenlerinin İlköğretim okullarında Öğrenme-Öğretme Süreçleri ve Yönetim Görevleriyle ilgili Etkinlik Düzeyleri(Kayseri Örneği)Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kayseri, 2005,
- Riechard,D.E.(1976) "Needed: Resident clinical supervisors" .Educational Leadership.Feb.1976,
- Sergiovanni, T. J.: Starratt, R.J. (1979). Supervision:Human perspective.New York: McGraw Hill
- Simon,A.E.(1977). Analyzing educational platforms: A supervisory strategy. Educational Leadership.May 1977,
- Taner,D.,and Taner, L.(1987).Supervision in education: Problems and practices.New York: Macmillan Publishing Company.
- Taymaz, H. (2002). Teftiş. Ankara: PegemA Yayıncılık
- Taymaz, H. (2003). Okul Yönetimi. Ankara: PegemA Yayıncılık
- Ülger, Serdar. Kara Kuvvetleri Komutanlığına Bağlı Askeri Liselerde, Klinik Denetim Modeline Göre Gösterilmesi Gereken ve Bölüm Başkanları Tarafından Gösterilen Davranışlara İlişkin Öğretmen Görüşleri. Yayınlanmamış yüksek Lisans tezi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Ankara, Şubat, 2005.
- "Eğitim İhtiyaçlarının Belirlenmesi"
- [http://www.bote.gazi.edu.tr/boteabd/ogretim _tasarimi/ihtiyac.doc](http://www.bote.gazi.edu.tr/boteabd/ogretim_tasarimi/ihtiyac.doc) 1
- Şubat 2008:de alınmıştır.
- Humboldt
- <http://www.humboldt.edu./tpss/clinical.html>.1 Aralık 2008' de alınmıştır
- "Kıbrıs Türk Eğitim Sistemi"
- <http://www.mebnet.net/genelegsiz/egitimsistemi2005!KibrisTurkEgitimsistemi.pdf> 12 Aralık 2007'de alınmıştır.

"Milli Eğitim Denetleme, Değerlendirme Ve Yönlendirme Kurulu (Kuruluş, Görev Ve Çalışma Esasları} Yasası"

<http://www.mebnet.net/merkmevz/06denetleme-deg-yon.doc> 12

Aralık 2007'de alınmıştır.

"Okul ve Personelin Geliştirilmesi"

http://www.yok.gov.tr/egitim/ogretmen/kitaplar/okul_yon/unite8.doc

3 Şubat 2008'de alınmıştır.

Swot Analizi

<http://malatya.meb.gov.tr/Duyurular/strateji/B.doc> 15 Aralık

2007'de alınmıştır.

Yöntem Açısından Denetim Türleri

<http://www.odew.net/egitim/odewnet509.doc> 5 Şubat 2008'de

alınmıştır.

Y.Ö.K

<http://www.yok.gov.tr> 2008'de alınmıştır.